

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL LIX

Kovas — March 20, 1974 Nr. 22

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DAR APIE NIXONA...

Idealistinių ir praktiškų sumetimų painiavoje

Juo tolyn į mišką, juo daugiau medžių. Ta paprasčiausia tiesa vis daugiau paaiški be pertraukos skaitant ir klausant apie Nixono tariamus nusikaltimus ir klaidas. Ir kartu vis mažiau aišku ko iš prezidento reikalaujama.

RAUDONOJI
AIKŠTĖ

RIMAS DAIGŪNAS

Būdvardis "raudonas", rusiškai "krasny", yra kiles iš žodžio "prekrasny", kas reiškia išskirtinai gražus. Taip buvo sužavėti viduramžių maskviečiai, kada prie tos aikštės iškilo mūrinės Kremiaus sienos. Tai "Maskvos gatvių ir aikščių pavadinimų kilties" almanacho tvirtinimas.

Tais laikais plačioji aikštė nebuvo nė grįsta. Plotas buvo išraustas. Gilūs ravai: vieni vandeniui upen nuleisti, kiti gynybos sumetimais — skrodė aikštę. Aštrios gėse būdelėse ėjo sargybą muškietais ir alebardomis ginkluoti sargybiniai. Tai buvo specialūs daliniai — strely.

Tais laikais aikštė nepasizymėjo grožiu ir raudona ji galėjo būti pavadinta dėl kitos istorinės "smulkmenos", dėl kraujo spalvos. Aikštė matė daug kraujo, molėta jos žemė susėmė savin klanus kraujo.

Iki šiol aikštėje išliko akmeninis pakilimas, ant kurio, minioms stebint, buvo kertamos galvos. Tai "lobnoje miesto". Kartais galvos nukirtimu baudė ne viena, ne du, bet tuzinus.

Kada Petras Pirmasis malšino Kremiaus sargybos pulko sukilimą neklusnius "strelcus" suguldė išilgai Kremiaus sienos. Stori rasta buvo pagaltės vietoje. Šitai parankiau vienu kirčiu nukirsti galvą. Kartu su budeliais, tvirtina, ir Petras Pirmasis "šienavo" po vakarykščių Kremiaus gynėjų, "strelcu" galvų varšnas. Toje vietoje dabar Lenino mauzoliejus...

Šiomis dienomis pasaulinės žinių agentūros (AP) biuleteniai linksniavo Raudonosios Aikštės varda. Ši kartą aikštę nušvietė liepsnos! Kovo 8 d. vakare aikštėje stumdėsi minios. Buvo apvaikščiujama (tai yra, švenčiama) "Sovietinės Moters diena". Pagyvenusi moteris apsiplė degamuoju skysčiu ir pasidėgė. Sekundę vėliau ji buvo degantis žmogaus fakelas. Kremiaus sargybos užgesino liepsnas, nuvilko apdegusius palaičius, gal būt susideginimą paskandins oficialioje tyloje, gal būt paskelbs, kad susidegėlė buvo "beprotė". Bet ta "beprotė" protingai atrado susideginimo vietą prie pat Lenino mauzoliejaus laiptų. Gyvo, degančio žmogaus liepsnos atspindėjo poliruotame mauzoliejaus granite, Lenino vardo raidžių metale.

Tas pat AP biuletenis tą progą primena, kad 1972 metais okupuotoje Pabaltijo

(Nukelta į 2 psl.)

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Iš vienos pusės teigiama, kad jei Nixonas būtų buvęs padorus žmogus, jis, sužinojęs apie savo pareigūnų pastangas nusišalinti ryšius tarp Baltųjų Rūmų ir isilaužėlių demokratų vyr. būstinę Watergate ir nupirkti jų tylėjimą, turėjo tuč tuojau paskambinti Teisingumo Departamentui ar FBI ir įsakyti praveisti kvotą su visomis pasėkomis. Tik tuo atveju jis nebūtų sulaužęs įstatymus, kuriuos daboti yra prisiėkęs. Ir kadangi jis to nepadarė, bet egzaminavo jo paties žodžiais "all the options at great length", ji reikia jau vien dėlto nušalinti iš pareigų.

Iš kitos pusės, įtakingas kongresmanas Wilbur Mills teigia, kad Nixonas turėtų atsistatydinti ne dėl to, bet dėl savo mokesčių bylos. Ne dėl to, kad jis čia būtų prasilenkęs su įstatymais, bet dėl to, kad jis pasinaudojo įstatymais savo naudai. Tam beveik pritaria senatorius Herman Talmadge, senato Watergate ir takso komisijų narys. Sakau "beveik", nes Talmadge nenori sumažinti nė vienos komisijos reikšmės. Pagal jį: "Mokesčių problema yra tikrai tokia pat didelė kaip Watergate... Vidutinis dirbantis žmogus mato, kad prezidentas turi dideles (enormous) pajamas ir sumokėjo tik 700 dolerių mokesčių (1969 m.), tuo tarpu kai vidutinis žmogus moka daugiau. Žmonės galvoja, kad kažkas yra neteisingo sistemoje, kuri tai prileidžia".

Trumpai — Nixonas pirmuoju atveju turėjo griežtai laikytis įstatymų, antruoju — ne. Kas veda prie minties, kad gyvenimas tarp įstatymų paliko daug spragų.

Juk žmogiškai galvojant prezidentui buvo neįmanoma tuč tuojau reikalauti oficialios kvotos, pirma neišiaiškinus visų galimybių (options), nes šiaip ar taip

nė vienas iš dabar apkaltintų aukštesnių pareigūnų prasilenkė su įstatymais ne savo asmeniškai naudai ar pasipelnimui, bet tik siekdami padėti paties prezidento perrinkimui. Tiesa, abejotinos vertės ir praktiškai visai nereikalingais būdais, tačiau JAV politinėje kovoje įprastais. Juk kiekviena šeimos galva nori sutvarkyti savo narių nusikaltimus savo tarpe, o ne viešai. Pagaliau ir viso krašto naudai būtų buvę geriau, kad Watergate byla būtų užbaigta galimai be didesnio triukšmo, nes dabar ji tik suparaližavo prezidento rankas užsienio ir vidaus politikoje, kurioms vesti jis buvo daugiau pasiruošęs negu kuris nors kitas JAV prezidentas ar kandidatas.

Idealistai paprastai politikoje neišsilaiko ar pridaro daug nuostolių tiems, kuriems norėjo padėti. Nėra tokios įstatymų knygos, kuri duotų atsakymus į visus klausimus, pagaliau ir įstatymai neamžini. Iki 18 amžiaus kaltinamiesiems nebuvė leidžiama naudotis advokatais, nes tie galėtų apsukti teisimą. Tik prieš 11 metų JAV aukščiausias teismas nusprendė, kad kiekvienas, kaltinamas rimtu nusikaltimu, turi turėti advokatą, jei reikia, viešomis lėšomis apmokėtą. Kas reikšia, kad kiekviena byla nėra tokia paprasta kaip iš karto atrodo. Bet kai Nixonas pasikvietė savo advokatą James D. St.Clair, kuris prindamas tą postą, apmokamą 42.500 dolerių į metus, atsisakė 200.000 dol. pajamų iš privačios praktikos, New York Times laikraštis buvo pareikšta nuomonė, kad St. Clair pasiėgęs nedorai. Ne dėl to, kad advokatai neturėtų ginti kaltinamųjų, bet todėl, kad šiuo atveju jo uždavins yra padėti Nixonui išsilaikyti Baltuosiuose Rūmuose (not to keep him out of jail, but to keep him in the White House). Kaip sakiau, juo tolyn į mišką...

Keliamas Pabaltijo okupacijos
legalumo klausimas

RETO ATVIRUMO STRAIPSNIS AMERIKIEČIŲ SPAUDOJE

Los Angeles Time/Washington Post žinių tarnyba šiomis dienomis paskelbė savo bendradarbio Murray Seeger iš Talino, Estijoje, straipsnį, objektyviai nušviečiantį dabartines nuotakas Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, kartu pabrėždamas jų sovietinės okupacijos nepateisinamumą dabar. Straipsnį pakartojo daugelis kitų JAV laikraščių, jų tarpe ir Cleveland Plain Dealer, patalpinęs jį politinių komentarų skyriuje ir net aprėmęs jam labiau pabrėžti.

Sovietų Sąjunga sakosi susidedanti iš penkiolikos respublikų, — pradedant Murray Seeger, — bet Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Didž. Britanijos ir kitų valstybių vyriausybės oficialiai kalba tik apie dvyliką sovietinių respublikų. Nuomonių skirtumas susidaro

dėl trijų mažų respublikų rytiniame Baltijos jūros pakrašty — Estijos, Latvijos ir Lietuvos.

Kremiaus propagandos žodžiais, "sovietinė galybė atėjo" į tas valstybes 1940 metais, neva užuodus nacių kėslus jas užimti ir tuo pačiu Sovietų Sąjungos saugumui atsidūrus pavojuje.

1939 metais pasirašęs su tartį su Hitleriu, Stalinas gavo laisvas rankas daryti su tomis valstybėmis visą, ką tik jis nori, tuo tarpu šiauriau esanti Suomija kietame 1939-40 metų kare teprado tik dalį savo teritorijos, bet apgynė savo nepriklausomybę ir sužalojo karinį Maskvos prestižą.

Trys Pabaltijo valstybės kurios kartu su Suomija buvo senosios Rusijos imperijos dalis prieš 1917 metų

Rochesterio lietuvių delegacija pas miesto merą J. Ryan, kuriam ALT skyriaus pirm. Juozas Jurkus įteikė Broniaus Kaslo veikalą *The USSR - German aggression against Lithuania*. Nuotraukoje dalis delegacijos dalyvių. Iš kairės: šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Jonas Dyburys, Pranas Puidokas, Valerijonas Vitkus, Antanas Sabalis, Aleksas Beresnevičius, plk. Raimundas Liormanas. Vidury Aldona Kiršteinienė ir Kristina Puidokaitė.

VASARIO 16 MINĖJIMAS ROCHESTERYJE

56 metų Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo pagrindinis minėjimas Rochesteryje įvyko vasario 24 d. Tačiau jau prieš tai, vasario 19 d., prie miesto rotušės plevėsavo trispalvė ir miesto burmistras T. Ryan priėmė lietuvių delegaciją, kurią sudarė šv. Jurgio parapijos klebonas tėvas Jonas Dyburys, OFM, Alto pirm. Juozas Jurkus, ramovėnų pirm. Aleksas Beresnevičius, rašyt. Jurgis Jankus, radijo klubo pirm. Pranas Puidokas, pulk. Raimundas Liormanas, Alto narys Antanas Sabalis, visuomenininkas Valerijonas Vitkus ir moterų atstovės mokyt. Aldona Kiršteinienė, Rasa Krokutė ir Kristina Puidokaitė. Burmistras ta proga paskelbė lietuvių dieną.

Vasario 24 d. per lietuvišką radijo valandėlę, kurią kaip visuomet puikiai pravedė Raimundas Kiršteinis, kalbėjo prel. Jonas Balkūnas ir buvo perskaityta vietos kongresmano B. Conable kalbos kongrese ištrauka.

Iškilmingose pamaldose ilgesni pamokslą pasakė svečias iš New Yorko, Vliko Tautos Fondo valdytojas

prel. J. Balkūnas. Ilgiausia apsisitojo prie katalikų religijos persekiojimo Lietuvoje ir pabrėžė, kad nežiūrint daugelio padėtų pastangų, komunistams nepavyko palaužti tikėjimo tautoje. Pamaldų metu giedojo LB choras, vadovaujamas Jono Adomaičio, vargonavo Raimundas Obalis. Išpūdingai Ave Maria kartu su choru sugiedojo sol. Birutė Čypienė. Bažnyčioje organizacijos dalyvavo su vėliavomis ir matėsi eilė aukštesnių valdžios pareigūnų.

Pagrindinis minėjimas įvyko po pietų šv. Jurgio parapijos salėje, kuri atidarė ir jį pravedė Rochesterio universiteto prof. dr. Antanas Klimas. Invokaciją paskaitė klebonas tėvas J. Dyburys. Įnešus vėliavas ir sugiedojus abejus himnus iškilmingoji dalis prasidėjo sveikinimais. Ilgesnė kalba

Kongresmanas Frank Horton, kalba minėjime.

pasakė senas lietuvių draugas kongresmanas Frank Horton. Jaunas latvių atstovas A. Kalniņš tarė audringą žodį. Toliau sveikino vengrų vardu L. Lote, tautybių komiteto vardu graikas adv. Denis Livadas, pažymėjęs, kad rusų katilas tiek verda, kad neužilgo gali sprogti. Buvo pristatytas nuoširdus lietuvių draugas latvis A. Vilks, kuris Toronte leidžiamame laikraštyje "Latvija" kiekvienais metais mūsų Nepriklausomybės šventės proga parašo vedamąjį. Raštu sveikinimai buvo gauti iš ukrainiečių ir estų.

Po sveikinimų buvo perskaityta New Yorko gubernatoriaus Manolm Wilson proklamacija (paminėta, kad jo vadovaujamoje valstijoje gyvena per 50.000 lietuvių) ir valstijos kongresmano R. Lill rezoliucija.

Pagrindini minėjimo kalbą (Nukelta į 4 psl.)

Prel. J. BALKŪNAS kalbą minėjime.

Prel. J. Balkūnas sveikina su plk. R. Liormanu. Kairėje tautybių pirm. adv. D. Livadas ir dešinėje prof. dr. A. Klimas.

V. Staškevičiaus nuotraukos

VERBOS IŠ KAZIUKO MUGĖS CHICAGOJE

FOTO REPORTAŽAS BR. JUODELIO

Tolimas kelias į Vilnių, i verbomis marguliuojančia didžiąja Kaziuko mugę. Daug arčiau Chicago, didysis Jaunimo Centras, i kuri mūsų skautai ir skautės per visą Kovo 2 d. šeštadienį vežė ilgais žiemos vakarais padirbtas gėrybes. Užsidarę rūsiuose, V. Plioplio dirbtuvėje patyrę tuntu meistreriai, vadovai ir jaunimas dirbo iš medžio, metalo, šiaudų, gintaro ir audinių visokius tautinius rankdarbius, kurie grožiu net pralenkė tautinės dailės gaminius Vilniaus parduotuvėse.

I šešioliką Chicagos Kaziuko mugę skaučių Aušros Vartų tuntas atvažiavo su meniškais medžio lėkštėmis, su naujomis žvakidėmis, puikiai pagamintais geležiniais vilkais, statulėlėmis, vytimis Aušros Vartų Marijos skulptūromis, dėžutėmis, puodais, paveikslais, diržais ir pagalvėlėmis.

Kernavės skaučių tuntas demonstravo naujo stiliaus rankšluostines, labai menišką medžio gėles, lietuviškas lėles, statulėles, žvakides, lėkštes, tautinių šokėjų lėles, margučius ir dėžutes. Kernavės paviljone margavo Vilniaus verbos ir daug kitų meistriškų rankdarbių, ypač atkreipia pirkėjų dėmesį jaučiai ir velniai.

Jūrų skaučių Nerijos tuntas šiais metais atvežė daug individualių rankdarbių, kuriuos dar šeštadienio vakarais pirkėjai išgrobstė. Patys

Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė š.m. kovo 3 d. atidarė šešioliką Kaziuko mugę Chicagoje.

idomias buvo skruzdė su žiogu, Neptūnas, ragana ir gintaro paveikslai. Puikūs buvo medžio drožiniai - paveikslai: rugiagėlės, vaidilutės, šokėjai. Dailūs buvo kryžiai, koplytėlės, vazos, vanagai, grybai, vytytės, dėžutės ir virtuvės indai.

Ypač dailios buvo žvakidės ir Marijos paveikslai. Greta margavo dirbtos gėlės pagalvėlės ir balionai.

Didysis skautų Lituanicos tuntas privežė i Kaziuko mugę penkių modelių koplytstipius, kuriuos, nežiūrint aukštų kainų, lankytojai

Jūrų skaučių Nerijos tunto vadovybė A. Jovarauskienė, J. Jakaitienė, M. Kupcikevičiūtė, V. Micevičiūtė, G. Vindašiūtė, K. Baumilaitė ir V. Račiūnienė.

Lituanicos tunto vadovai, pagrindiniai Kaziuko mugės paviljono organizatoriai.

Kernavės skaučių tunto vadovės baigusios dėstyti rankdarbius Chicagos skautijos Kaziuko mugėje.

Nerijos tunto mažosios ūdrytės.

Akademikai V. Tallat-Kelpša, A. Rauchienė ir A. Rauchas Kaziuko mugėje prie knygų stalo.

Aušros Vartų tunto vadovės su šypsena pasitinka mugės lankytojus.

anksti išpirko. Gausu čia buvo rankšluostinių, laikraštinų, knygų atramų, žvakidžių, bliūdų ir lėkščių. Čia rymojo kryžiai, metaliniai koplytstulpiai, o greta virtuvės įrankių pirkėjo laukė ir sūrų slėgtuvos, norint valgyti naminių, lietuvišką sūrį.

Akademikai skautai mugėje pastatė lietuviškų knygų knygyną. Greta daugybės knygų, kurias mugės lankytojai pirkė, gulėjo ir gražios kanklės, daugybė plokštelių bei pašto ženklai.

Pasitaikius vasariškam orui (temperatūra siekė 80 F!) i mugę suvažiavo labai daug svečių.

-- Labas Irenai! Net iš Rochesterio atbildėjot, -- spaudžiu kairę skaučių tuntininkei.

-- Išbandyk laimę loterijoje -- kviečiau prof. dr. Romą Viskantą su visa šeima atvažiavusį iš Purdue universiteto Indianoje.

-- Sveikas Kazimierai! -- bičiulis spaudė ilgai nematyto kolegos ranką. -- Mugėje sutinku žmones dešimtmečiais nematytus. Automobilai šimtais riedėjo i Kaziuko mugę, pamiršus visas benzino krizes, ir pastatymui vietą galėjai surasti tik už kelių kvartalų.

-- Aš dar niekad nemačiau tiek žmonių! Kaip per Dainų šventę Amfiteatre! -- stebėjosi svečias.

Visus mugės svečius skautės ir skautai sutiko išsiriakę darniomis, ilgomis gretomis. Atvyko ir lenkų skautės ir BSA atstovai. Oficialiai mugę atidarė Lietuvos garbės konsulė J. Daužvardienė, lydimą Seserijos VSP s. I. Kerelienės, rajono vado v.s. P. Nedo, abiejų vadeivų, tuntininkų ir mugės komendanto ps. J. Jo varausko. Prekyba paviljonuose ir loterijose vyko labai intensyviai. Per tris valandas beveik visas buvo išparduota, apyvartai siekiant keliolika tūkstančių dolerių, kurie bus panaudoti skautiškos veiklos finansavimui per ateinančius metus.

-- Duokit keturis bilietus už dolerį -- prie Lituanicos tunto loterijos penkinę laikė angliškai kalbanti amerikietė. Vienas bilietas buvo pilnas.

-- Duokit dar už du dolerius! -- pasitaikė tušti.

-- Dar duokit už dolerį. -- laimėjo pieštuką.

-- Duokit ir už penktą!

Šiandien neturiu laimės, bet aš noriu paremti skautus. Skautus aš myliu. Tokių lankytojų buvo nemažai. Jie atvažiavo todėl, kad myli skautus-tes, vertina mūsų jaunimo ir vadovų-vių skautišką veiklą.

Apatinėje Jaunimo Centro salėje skleidėsi cepelinų, balandėlių, koldūnų, dešrų, kopūstų, kugelio ir lietuviškos giros kvapas. Ei-

lės lankytojų čia apgulę Kernavės ir Aušros Vartų tuntu valgyklas, kur tėveliai ir vadovės vos spėjo aptarnauti klientus. Jaunimo Centro pirmo ir antro aukšto klasių buvo paverstos kavinėmis, arbatinėmis ir žaidimų kambariais. Čia garavo kava, pūpsojo pyragai, saldumynai, tortai, napoleonai ir biskvitai, ir sesės aptarnavo svečius, kurie prie staliukų vašinosi ir šnekučiavo. Ypač idomia buvo dekoruotos šios kavinės: jūrų skaučių 'Jūros dugnas', skautų vyčių Beržo būrelio Pietų Pacifiko sala, Aušros Vartų tunto 'Čigonų lauzavietė', Kernavės tunto 'Cirko kavinė', gintarių 'Baltijos' igulos arbatinė ir Akademikų Pogrindis, kur 'pragaro liepsnų' apsupti vašinosi akademikai ir jų gausūs svečiai. Jaunimo žaidimų kambarius turėjo oro skautai, jūrų skautai ir Aušros Vartų tuntas, kuriuose skambėjo vilkiukų ir paukštyčių balsai.

Didysis Chicagos lietuvių skautų-čių parengimas -- Kaziuko mugė praėjo. Joks kitas skautiškas parengimas nepareikalauja tiek daug pasiruošimo, tiek laiko ir pastangų, kiek Kaziuko mugė. Tačiau joks kitas skautiškas parengimas neatneša tiek daug visuomenės dėmesio, moralinio džiaugsmo ir finansinės naudos, kiek skautams-ams atneša Kaziuko mugės sukviesta lietuvių visuomenė. Kol lietuvių visuomenė taip intensyviai ir nuosirdžiai remia skautus-tes tol ir Kaziuko mugės ar panašūs parengimai egzistuos mūsų lietuviškose kolonijose.

JOB OPPORTUNITIES

Our company is a long established major manufacturer of sheet metal products. We have enjoyed rapid steady growth and now have new opportunities for experienced personnel. Bud Radio offers good starting rates and excellent fringe benefits. We are now accepting applications for the following:

- SHEAR OPERATOR
- POWER BRAKE OPERATOR
- MAINTENANCE MECHANIC

Qualified Applicants Apply In Person
Weekdays 9 A.M. To 5 P.M.

BUD RADIO, INC.

4605 E. 355 St. 216-946-3200
Willoughby, Ohio 44094

An Equal Opportunity Employer

(18-22)

LAI DOTUVIU DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAI DOTIMO ISTAIGA

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

Telephone: (216) 431-6344
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA METAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

BĖDOS SU KNYGA OK. LIETUVOJ

Knygų tiražai esą ok. Lietuvoje dideli. Knygų leidyklos išlaikomos iš biudžeto lėšų. Leidykloms privalomas politinių normų skiepėjimas žmonėms. Knyga, kaip ir jos autorius, padaryti įrankiais praeitiminei propagandai reikšti. Todėl knygų leidybos negalima lyginti su laisvojo pasaulio knygų leidyba, kur tai yra privačios iniciatyvos reikšimosi sritis. Sovietinėje santvarkoje režimui naudingos knygos leidžiamos milijonais egzempliorių, be mažiausio dirstelėjimo į leidyklos biudžeto lygsvarą.

Bėdos atsiranda knygu platinimo aparate. Čia, kaip ir visoje jų prekyboje, ryškios transporto ir prekės laikymo problemos. Knygu platinime matyti būdingi sovietams chaoso ženklai. "Literatūra ir menas" (Nr. 8) sugalvojo padirginti šią sovietinės kultūros Achilio kulnį. Korespondentė kreipėsi į Vilniaus centrinio knygyno vedėją Algirdą Romančiuką, prašydama papasakoti viešumenei apie knygyno negalavimus. Romančiukas papasakojo.

Vilniuje veikia dabar 26 knygynai. Didmiesčiui su puse milijono gyventojų to permaža. Centrinis knygynas parduoda apie 445 tūkstančius egz. Bet, kaip mums atrodo, šiame skaičiuje slypi ir politinių brošiūrų apyvarta. Tuo tarpu visuomenės mėgiamų autorių knygų trūksta. Iš knygų bazių knygynas tokių knygų netgi negauna. V. Pietario raštų užsakė 1000 egz. o gavo ... tris šimtus. Knygynas eksponuoja 'gailius likučius'.

Didelis klientų nepasitenkinimas, kada užsakę knygą ir sumokėję prie užsakymo būtinas tris kapeikas, už ilgesnio laiko užsakytajai gauna pranešimą, kad ... knygos nėra! Kad jos negaus! Tokiems pranešimams 'drukavoti' knygynas net užsakęs specialų štampeį "Užsakymo patenkinti negalime".

Iš V. Pietario pavyzdžio galima spėti, kad knygų trūkumas liečia "kai kuriuos" autorius. Prorežiminį autorių knygų, atrodo, stoks nejauciama. Gal būt ir žmonės jų labai negaudo.

Romančiukas atitaisė nusiskundę patalpų stoka. Iki šiol, atrodo, knygynas negali gauti kreditų statybai ir būtinam remontui. "Labai laukiame remonto, kurio mūsų patalpos seniai reikalingos", aimanavo Romančiukas. "Iki šiol neišsiaiškinta, ar šiam reikalui bus skirtos lėšos?" Esamos patalpose trūksta vietos didesnei knygų sankrovai. Todėl verčiamasi mažesniais kiekiais ir tai sunkina knygų parūpinimą.

Knygynas nesuskuba netgi prižiūrėti savo vitrinos. Pasirodo, kad korespondentė surado vitrinoje anonsus išeisiančiai knygai, kuri jau seniai išparduota! Roman-

čiukas nusiskundė sunkiomis darbo sąlygomis. "Ankšta centriniam knygynė. Todėl nusižengiame estetiškoms reikalavimams. Pamišdami mūsų pačių gražūs ketinimai".

Knygyno vedėjas papasakojo, kad Vilniuje nėra vargšų knygų pardavimo. Vilniaus knygynai beveik netalokininkauja perskaitytą ar nebereikalingą knygų apyvartą. Itin aštri yra krizė su specifinėmis ir mokslinėmis knygomis. Didelis badas medicininių knygų. Trūksta buitinių moterims knygų apie virimą, mezgimą, stalų dengimą...

Su mokslo knygų užsakymais susidūrus kurioziškai skamba Romančiuko paaiškinimas: "jeigu turime vieną užsakytą knygą ir jos nori studentas ir profesorius, siunčiame profesoriui!" Iki tokio aštrumo prieina užsakymo problema. Iš bėdų negreita išsikrapštys: "Pasvajojame apie esmingesnę rekonstrukciją. Planų būta gražių: du sykius rengėme projektus, pagal kuriuos vietos knygoms padaugėtų ir nauji skyrių atsirastų, ir sandėliai taptų erdvesni. Bet kol kas visi tie planai atidėliojami tolimesnei atečiai". Tai tipinga sovietinės biurokratijos dainelė! O gi ir vyriausios knygų leidyba besirūpinančios vadybos pavadinimas pasiekė biurokratinio šėdėvros stovį. Įstaiga vadinama dvidešimt vienu žodžiu: TSRS Ministrų tarybos valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komitetas bei poligrafijos ir leidyklų mokslinės-techninės draugijos centro tarybos prezidiumas".

Išarkite tą pavadinimą vienu ypu!

Mums rašo

TIESOS BEIEŠKANT

Sekame ir didžiojamam mūsų iškilesnių asmenybių veikla, kur kiekvienas jų žygis lietuviškos visuomenės yra nuosirdžiai sutinkamas ir įvertinamas. Nesužalotas ir sveikai galvojantis tautietis džiaugiasi savo krašto laimėjimais ir, atidžiai stebėdamas, aukojasi savo tėvynės gyvybinei kovai ir lieka jai ištikimas iki savo mirties. To iš kiekvieno reikalauja tautinė kilmė, drausmė ir paklusnumas. Žinoma, atsiranda asmenų, kurie, prisidengę liberalizmo skraiste, nori priversti ir kitus galvoti taip kaip jie. Tokie žmonės savo valią stengiasi primesti kitiems, kad jos įtakoje pamažu tolume nuo savo pagrindinių tikslų.

Ypatingas žvilgsnis ir dėmesys krinta į didėjančius nesutarimus tarp senimo ir jaunimo, ir tai kelia mums

nemažą rūpestį. Jau senokas laikas, kaip plačiai tuo reikalu pasisakoma spaudoje, per radiją, paskaitose, susirinkimuose ir privačiuose pokalbiuose, protarpiais nemažai apsišaudome ir kaltinimais.

Jaunimas nusiskundžia, kad senimas juos per daug nori mokyti. Senimas aiškina, kad jaunimas pasidare nebesukalbamas. Vienų kitiems kaltinimai daugiausia primetami be rimto pagrindo. Dėl jų nukentčia mūsų bendra lietuviška veikla. Parapijų ir organizacijų veikimas silpsta, narių skaičius mažėja, sundžiamasi stoka prieauglio ir panašiai. Ar tai darosi vien pas mus, lietuvius? Ne, tai vyksta visose tautybėse. Pavyzdys – žydai, kurie taip visam kam yra atsparūs, bet ir pas juos tie patys rūpesčiai, dūsavimai, jų gal dar daugiau negu pas mus.

Ar tik pagrindinė priežastis nebus šio krašto ir apskritai viso pasaulio stiprus kultūrinis smukimas. Gyvenime nieko pastovaus nėra, viskas kinta ir keičiasi, o su tuo ir žmogiška būtybė. Techninės modernizmo priemonės pavergė žmogaus silpnąsias ypatybes, dėl kurių šiam laikotarpyje ir vyksta įvairūs tarpusaviai nesusipratimai, ieškojimas kažko nepaprasto, patrauklaus, kur būtų galima vispusiškai savus troškimus bei silpnības patenkinti. Ypatingai jaunimui tatau charakteringa. Visa tai susumavus, gaunasi savotiška išvada: tėvų neribota meilė vaikams ir jų išlepinimas, o vaikų vispusiškas nepaklusnumas tėvams, – visa tai ir veda į padėtį, kur jau nebėra drausmės ir susiklausymo.

Didžiausia ir pagrindinė to priežastis ar tik nebus šio krašto mokyklinis auklėjimas. Vaikas mokytojo nepaiso. Mokytojai pagal šio krašto švietimo nuostatus yra bejėgiai ką daryti. Bešališkai galvojant, ar nebūtų tiksliau tiesos ieškoti organizacijų pastogėje, apjungiant visų pažiūrų jaunimą, kad jis išliktų lietuviškas ilgesniams laikui. Tėvai, šeimos vyresnieji ir senimas turėtų suprasti, kad jėga pasireiškia tik jaunystėje. Ji veržiasi pirmyn pagal savo išmintį, supratimą. Senimas, suprasdamas jaunųjų siekimus, savo taikliais nurodymais ir vispusiška pagalba turėtų tėvišku rūpestingumu ruošti jaunimą pirmaujančiom vietom. Atidžiau žvelgiant ir stebint visas organizacijas, susidaro įspūdis, kad senimas daug kur siekia išsilaikyti savo postuose ir tarti lemią žodį, dažnai rėždamas neįtikinančius pamokslus iki aukščiausio nuobodumo. Norisi paklausti, ką mes iš viso jiems duodame, nors mokyti labai norime?

Mano keliame pastabų dalis jau buvo spausdinta "Tėvynėje" 1973 m. 13 nr.: Lietuvių centras pasaulio sostinėje. Rūpestingų pastangų dėka, manau, kad yra įmanoma ir garbinga SLA organizaciją sustiprinti tik jaunimo pagalba, duodant jam progą pasireikšti. Be abejo, SLA patrauktų visų pavojų jaunimui ir net senimui, išigyjant ir iširengiant vasarnamį. Žodis priklauso SLA Pildomajai Tarybai. Gelbėjime tautos kultūrinės vertybės, stiprinami gretas į Nepriklausomybės atstatymą.

Antanas Jurgėla

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

KELIAMAS PABALTIOJO OKUPACIJOS LEGALUMO KLAUSIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

nykti kaip tautybė. Estija laikosi šių pirmųjų vidury, vis neprarandanti tautinio atsparumo, nors jam gresias pavojus tebeegzistuoja.

Kiekvienoje valstybėje dar yra pasiryžėlių, kurie išdrįsta reikalauti daugiau laisvės sovietinėje sistemoje arba net visiškos nepriklausomybės, bet jų balsas vos girdimas užsienyje, kadangi visos susižinojimo priemonės yra griežtoje komunistų partijos ir sovietinės valdžios kontrolėje. Nė viena šių trijų Pabaltijo valstybių neturi galingų sąjungininkų užjūriuose, kurie iškeltų jų bylą, tėra tik išsibarsčiusios kolonijos jų išeivių, išvykusių arba Staliniui jų tėvynės okupuojant arba raudonajai armijai grįžtant.

Tose valstybėse išaugusius antisovietinius vadus Stalinas sunaikino teroro priemonėmis, t.y., kalėjimo ar mirties bausmėmis arba ištremimu, išbarstant juos Sibiro ar vidurinės Azijos plotuose.

WILKES BARRE LIETUVIAI MINĖJO VASARIO 16

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktis čia paminėta net trijose vietose: vasario 16 d. Radio Stereo Center – FM stoties savininkas Mr. R.D. Evans du kartu anglų kalboje perdavė Vasario 16 šventės progą trumpa, bet reikšminga žodį, pabrėždamas, kad visam laisvam pasaulyje kur tik yra lietuvių Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo šventė iškiliai, plačiai yra minima ir, kad Sovietai sulaužę pasirašytą nepuolimo paktą ir Lietuvą okupavo, kad šiandien ten okupantas siaučia persekioldamas nekaltus žmones, net juos žudydami deportuodami sovietų vergų stovyklose. Pažymėtina, kad Mr. Evans minėtos radijo stoties bangomis tą savo prasmę žodį su Lietuvos himnu pakartojo ir sekmadienį, vasario 17 d. ir vėl du kartus. Jau penkeri metai kai Mr. Evans be jokio atlyginimo per savo radiją paminė Vasario 16-ją.

Vasario 17 d. visos trejos pamaldos liet. parapijos bažnyčioje vyko Vasario 16 šventės ženkle. Sumos pamaldose buvo giedama liet. patriotinės giesmės. Kunigai savo pamoksluose nušvie tē okupuotos Lietuvos padėti, tikinčiųjų persekiojimus. Pamaldos baigtos visiems giedant Lietuvos himną.

Kaip anksčiau taip ir šiemet vienos valandos Vasario 16 minėjimo programa vyko radijo stoties WILK bangomis, kurią paruošė Mrs. N.T. Bayoras. Programoje dalyvavo Plymoutho Šv. Kazimiero liet. parap. klebonas W. J. Pakutka, Dr. Br. Kaslas, V. Paulauskas ir State repres. Ray Musto, kurie pasakė kalbas lietuviškai ir angliškai.

Verta ypač pažymėti Mrs. N. T. Bayoras veiklą lietuvių bei, kuri daug darbuojasi Lietuvos labui. Ant jos rankų dažniausiai sudedama įvairios pareigos. Nors gimusi Amerikoje, bet savo veikla lietuvių bei jai priklauso užtarnauta padėka.

V. Aušrys

Po tiroso mirties Chruščiovas daugelį nubaustųjų amnestavo, tačiau nedidelę dalį kalinių gražino į jų gimtines, ir tai buvo karti pamoka jauniems gyventojams, kurie galėtų drįsti nepaklusti Kremliaus valdžios.

Sovietų manymu, tiek laiko nutekėjus, Maskvos režimo sukurtas gyvenimas galis jaunesnėms kartoms imponuoti daugiau negu jų tėvams ar motinoms. Bet daugelis pabaltiečių jaunimo irodė, kad jų tautinė dvasia yra stipri ir jokie sovietiniai atsiekiniai jiems nedaro įspūdžio.

"Po karo, gyvenimas buvo labai sunkus, kalba viena mergaitė. Dabar yra jau daug geriau, ir rusai šakosi, kad jie tai padarė. Mes tačiau žinome, kad mes kiekiau dirbome negu jie. Maistas čia yra geresnis negu bet kur Rusijoje, bet drabužiai dar vis blogi – jie blogi visoje sovietijoje".

Pabaltijo valstybių okupavimas Stalinui buvo žingsnis į senosios Rusijos imperijos sienų atstatymą. Tradiciškai jos dengė Rusiją nuo invazijos iš vakarų ar šiaurės. Bet šiandien Švedija, amžinasis priešas šiaurėje, niekam ne-

begrasina, o vakaruose Vokietija, kaip pats Kremlius pažymi, stovi už naują taikingo bendradarbiavimo gadyne. Europoje.

Toks istorijos posūkis kelia sovietinės Pabaltijo valstybių okupacijos legalumo klausimą, nes tos valstybės niekada neturėjo progos savo tautinių siekimų viešai ir laisvai pareikšti.

Deja, išskyrus tokius Kremliaus kritikus kaip Aleksandras Solženicinas arba Andriejus Zacharovas, nedaugelį drąsių pabaltiečių tautinių veikėjų ir išblaškystas emigrantų kolonijas, šis klausimas retai kada kelia mas viešumon, – baigia savo straipsnį Murray Seeger, kuriam tikrai priklauso pavergtųjų ir laisvųjų pabaltiečių dėkingumas ir gili pagarba.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
RUBBER MOLD MAKERS
TOOL MAKERS
MACHINISTS
JIG & FIXTURE
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Also accepted men with a minimum of 2 years. Steady work & fringe benefits. Apply call or write
MONROE TOOL CO.
RT. 7 SPARTA PIKE
LEBANON, TENN. 37087
615-444-6840

(18-24)

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO.
NĖS NUOSIMČIUS NUO
MĖNESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:
7 1/4% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)
6 1/4% — yr. Certificates (Min. \$1,000.00)

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

MELSKIMĖS IR AUKOKIME

TIKĖJIMUI PALAIKYTI LIETUVOJE
GAVĖNIA YRA VAJAUS METAS RELIGINEI ŠALPAI

Visi lietuviai ypatingai meldžiasi už

LIETUVOS LAISVĘ IR PERSEKIOJAMĄ
BAŽNYČIĄ LIETUVOJE

PRAVEDAMA RINKLIAVOS

Mūsų asmeniškos maldos ir pamaldos parapijų-organizacijų-įstaigų-vienuočių, pagal maldos kalendorių, skiriamos pavergtiems tėvynainiam pagelbėti.

Šv. Mišios už Lietuvą ir geradarius aukojamos kasdien.

Savo auką įslyskite: LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID,
64-09 56Rd., Maspeth, N. Y. 11378

Aukos atleidžiamos nuo mokesčių.

LKRŠ valdyba

Vysk. Vincentas Brizgys, pirm.

SIUNČIU SAVO AUKĄ

Parašas .....

Adresas .....

Europos žmogaus teisių ir apsisprendimo konferencija

Kovo 1 - 3 d. Luzerne vyko "Europos žmogaus teisių ir apsisprendimo konferencija". Jos tikslas buvo atkreipti Europos gyventojų dėmesį į pavojus, kurie mūsų žemynui gresia iš totalitarinių režimų, pirmoje eilėje iš Sovietų Sąjungos, kuri vakarams įpiršo Genevoje sušaukti Europos 'saugumo' ir 'bendradarbiavimo' konferenciją ir per ją sutvirtinti savo dominavimą Rytų ir Centro Europoje.

Luzerno konferencijoje 17 referentų vispusiškai išnagrinėjo tokias temas, kaip žmogaus teisės, tautų apsisprendimo teisė, Europos saugumas, Europos suskaldymo pašalinimas ir kt. Kompetetingi referentai, kurių tarpe buvo garsių mokslininkų (prof. B. Meissner - Koln, prof. J. Bochenski - Fribourg, prof. P. Fany - Londonas ir kt.), nušvietė sovietinio komunizmo agresingumą, nurodė į apgaule, kuri slypi už Maskvos peršamojo 'taikingo sambūvio' perteiktą sovietinio režimo praktikuojamą žmogaus teisių sistemingą pažeidimą, pasvarstė sovietų imperialistinę politiką ir nerusiškų tautų paglemžimą ir kitus aktualinius klausimus.

Dr. A. Gerutis laikė referatą apie tautų apsisprendimo teisės sulaužymą iš Sovietų Sąjungos pusės Baltijos valstybėse. Referentas nušvietė, kokiomis gėdingomis aplinkybėmis Sov. Sąjunga, sulaužydama sutartis ir pasinaudodama slapto suokalbiu su vokiečių nacionalsocialistais, okupavo Baltijos valstybes. Akivaizdžiai suklautoji trijų tautų valia, Maskva aneksavo Baltijos valstybes. Sovietai dar ir šiandien tebelaiiko tas valstybes kolonialinėje priklausomybėje, nors net tolimiausios vulkaninės salos skelbia valstybinę nepriklausomybę. Pavaizdaves baltų tautų pasipriešinimą sovietinei okupacijai, refe-

rentas pareiškė įsitikinimą, kad ir Kremlius ilgai nei pajėgs užgniaužti tautų laisvės pasiryžimo. Sovietų Sąjunga yra pasilikusi vienintelė didelė kolonialinė imperija pasaulyje, bet ir ji anksčiau ar vėliau žlugs.

Konferencijai sveikinimą raštu atsiuntė Lietuvos diplomatinės šefas S. Lozoraitis ir telegrama pasveikino Vliko pirmininkas Dr. J.K. Valiūnas.

Ministerio S. Lozoraitio sveikinimo raštas buvo konferencijos sekretariato padaugintas ir išdalintas dalyviams. Tokio dėmesio sulaukė tik trys sveikinimai, tarp jų austrų karališkosios šeimos galvos Otto von Habsburg ir vengrų kardinolo Mindszenty.

Konferencijai kolektyvinį memorandumą atsiuntė Anglijoje gyvenančių Rytų ir Centro Europos tautų, paglemžtų Sovietų Sąjungos, organizacijos. Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos vardu memorandumą pasirašė A. Pranckūnas, sekretorius.

Luzerno konferencija priėmė kruopščiai paruoštą rezoliuciją. Joje reikalaujama, kad UNO Chartoje ir Europos žmogaus teisių konvencijoje garantuotos žmogaus teisės būtų besąlyginiai vykdomos visoje Europoje, ypax nuomonės, sąžinės ir tikybės laisvės, laisvo keliavimo teisės ir t.t. Toliau konstatuojama, kad visos tautos turi teisę į laisvą apsisprendimą. Tai teisei prieštarauja smurtu įvykdyta kitų valstybių aneksija, karinė ar kitokia intervencija ir vad. "riboto suverenumo" pažiūra ("Brežnevo doktrina").

Ryšium su Genevos vad. 'saugumo' konferencija reikalaujama idėjų ir informacijų laisvės, keliamas klausimas dėl radijaus emisijų trukdymo, dėl privalomo arbitražo tarpvalstybi-

VASARIO 16 MINĖJIMAS ROCHESTERYJE...

(Atkelta iš 1 psl.)

bėtoja, kurio žodį tą dieną rochesteriečiai išgirdo jau trečią kartą, prel. Joną Balkūną pristatė programos pravedėjas prof. dr. A. Klimas. Trumpai apibūdino ir supažindino su šio iškilaus lietuvių patrioto veikla. Jis per keturiasdešimt metų dirba pasišventęs lietuvių tautos idealams ir visomis išgalėmis kelia Lietuvos bylą, kur tik jis begali. Pukus oratorius savo kalbos tema pasirinko rusifikaciją Lietuvoje ir tautos pasipriešinimą jai. Mūsų tautiečiai tėvynėje aktyvią kovą, per kurią žuvo tūkstančiai taurių lietuvių, o dar daugiau buvo ištremta, pakeitė į tylią, bet gilią rezistenciją. Dabar kovojama daugiausia už tautinės kultūros išlikimą, stengiamasi išlaikyti tautinį sąmojingumą, religiją. Paminėjo apie pogrindyje leidžiamas Lietuvos katalikų kronikas, kurios daugiausia erzina okupantą. Jos dabar Vliko pastangomis verčiamos į anglų kalbą. Laisvinimo kovai jau išleista virš 1.000.000 dolerių. Dėka to, geros radijo žinybos atskiruose kraštuose, bei kitų informacijų, nėra pasaulyje valstybių, kurios nežinotų apie lietuvių laisvės kovą. 33 valstybės nepripažįsta Lietuvos okupacijos, o septyniuose iš jų veikia konsulatų. Pabrėžė, kad Vliko reikšmė, kurios Tautos Fondo valdytojas jis yra jau eilę metų. Sovietų Sąjungoje yra 122 pavergtos tautos, tai sudaro 47% visų gyventojų. Jos laukia momento, kada galės atsikratyti vergijos pančiais. Rusai sėdi ant vulkano. Rašytojas Solženicinas pareiškė, kad dabartinė vedama detante politika yra amerikiečiams žalinga ir naudinga tik vieniems rusams. Jungtinės Tautos dar nė karto nėra iškėlę pavergtų tautų klausimo bei religijos ir asmens teisių klausimu. Baigdamas savo ugningą žodį prelegentas pabrėžė, kad Lietuva prišikels su kitomis tautomis ir prašė paremti kas tik kuo gali Lietuvos laisvinimo kovą. Kalba buvo sutikta labai šiltai ir entuziastingai, visiems dalyvavusiems salėje atstovai kalbėtojas buvo pagerbtas ilgais plojimais. Rezoliuciją prezidentui, viceprez., abiemis New Yorko senatoriams ir kongres-

niuose santykiuose, dėl sovietų hegemonijos pašalinimo rytų ir centro Europoje. Nurodoma, kad šiame žeminyne negali būti sienų, žymimų spygliuotų vielų, minų juostų ir t.t.

Luzerno konferencija sulaukė gyvo atgarsio, spaudoje ir visuomenėje. Joje dalyvavo atstovai visų žymesnių tautų, pavergtų sovietinio imperializmo.

Numatoma, kad panaši konferencija bus sušaukta ir kitais metais. (ag)

manams perskaitė Rūta Ilgūnaitė. Po to LB vardu praėjusiais metais pasižymėjusiems vietos veikėjams Stasiui Ilgūnui ir Broniui Krokiui buvo įteikti LF medaliai.

Per pertrauką buvo renkamos aukos, kurios šį kartą prašoko rekordinę sumą, kaip ir kiekvienais metais. (Žinoma, tai jautėsi ir augsburnio prel. J. Balkūno įtaka. km). Ši nedidelė, bet gana aktyvi lietuviška kolonija vien tik salėje sudėjo 1600 dol. Aukos plaukia ir toliau.

Salėje matėsi svečių ir iš artimesnių apylinkių, kaip dr. V. Šermenis su ponu iš Penn Jen, p. Br. Motuzienė iš Genevos ir kt.

Meninę programą pravedė lituanistinės mokyklos vedėjas Vytautas Žmuidzinai. Pradžioje studentė Kristina Sabalytė ir choro dir. Jonas Adomaitis vyksiai skaitė Jono Gailiaus "Kad žibintas negestų" apie tėvų ir vaikų santykius šiandieniam gyvenime.

Toliau programą išpildė LB choras, vadovaujamas Jono Adomaičio. Pianinu palydėjo Kestutis Saladžius. Lituanistinės mokyklos mokinukės Rasa Krokutė, Gailė Tamošiūnaitė ir Antanina Žmuidzinaitė, kurias paruošė Izabelė Žmuidzinienė, deklamacijomis gražiai įsijungė į dainos ir žodžių pyne. Choras išpildė J. Zdaniaus "De Profundis", 'Oi toli toli' St. Gailevičiaus, 'Oi kad išauštų' J. Žilevičiaus, 'O Nemune' Br. Budriūno ir šiaurės pašvaistė' St. Sodeikos. Paskutiniųjų dviejų dainų žodžiai poeto Bern. Brazdžionio. Jos nevienam ištraukė ašarą skambant "Lietuva, mano šiaurės pašvaistė ir gelė sidabrinių rytų, kas krauju tavo veidą nulaistė ir ko liūdi prie kryžkelės tu".

Po iškilmingo minėjimo apatinėje parapijos salėje įvyko kavutė prel. J. Balkūnui pagerbti, kurioje dalyvavo virš 80 žmonių. Ją pravedė prof. Vlada Sabalienė, vyriausia šeimininkė buvo Veronika Puidokienė. Svečias ir vėl pasakė jautrų žodį, pabrėždamas, kad atsidėkodamas už išbūtus dešimt metų Lietuvoje, jis dirbo savo kraštui penkiasdešimt metų. Jaukioje nuotakoje, skambant dainoms ir aktorei I. Žmuidzinienei perdavus Kubilinsko pasakėčią 'Vilkas', buvo baigta minėjimo diena. Ši didžiausia mūsų tautinė šventė Rochesteryje praėjo nuotakingoje ir vieningoje dvasioje.

Minėjimą surengė vietos Alto skyrius, kuriam vadovauja pirm. Juozas Jukus. Garbės pirm. yra dr. Vladas Lelis. Vicepirm. klebonas tėvas J. Dyburys, OFM, prof. dr. A. Klimas, sekr. Nijolė Pierce, išd. Raimundas Kiršteinas ir narys informacijai Antanas Sabalis. (km)

Illinois lietuvių respublikonų lyga savo metiniame ban-kete kovo 9 d. Cicero, Ill., pagerbė dr. Joną Genį. Iš kairės lygos pirm. Kazimieras Oksas, Illinois respublikonų partijos centrinio komiteto pirmininkas ir lygos garbės narys Don W. Adams (Adomaitis), ALT pirm. dr. K. Bobelis, dr. J. Genys ir dr. L. Kriaučeliūnas.

V. A. Račkausko nuotrauka

DIRVOS NOVELĖS KONKURAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1974 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomajai mašinėlė ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant priedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neaptelsti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

Los Angeles lietuvių kredito kooperatyvo susirinkimas

Lietuvių Kredito Kooperatyvo metiniame susirinkime Tautiniuose Namuose vasario 24 d. tylos minute buvo pagerbti praėjusiais metais mirę nariai: Vytautas Pašakarnis, Stasys Žymantas, Elena Trasikienė, Juozas Jukūnas ir Jonas Žukas. Valdybos vardu apie praėjusių metų veiklą paminėjo vicepirm. I. Medziukas ir išdinininkas V. Pažiūras. Kooperatyvas pamažu auga. Metų gale balansas buvo \$431,856, narių indėliai siekė \$377,220. Garantijų ir rezervų fondai (savi pinigai) \$41,406. Paskolų balansas — \$299,069. Investavimai — \$130,069. Palyginus su 1972 m., narių indėliai paaugo \$32,000, paskolos — \$17,000. Nariams taupytojams už antrąjį pusmetį išmokėta 6% dividendų. Skolininkai paskolas mokėjo patenkinamai, išskyrus keletą atvejų, kada reikėjo pasinaudoti teisinio patarėjo adv. C. Kairio pagalba. Vienu atveju net teko kreiptis į teisumą ir jau gautas sprendimas kooperatyvo naudai. Kooperatyvo spartesniam augimui kliudo nepalankūs Kredito unijų istatymas, varžantis nekilnojamojo turto pirkimą paskolų išdavimą.

Kredito komisijos pirmininkas A. Valavičius pranešė, kad praėjusiais metais buvo patvirtintos 63 paskolos \$152,780 sumai. Priėmimo komisijos pirm. K. Prišmantas savo prane-

šime pažymėjo, kad Kredito unijos knygas kiekvienais metais tikrina Korporacijų departamento revizoriai. Šalia to, tikrina ir priežiūros komisija, o kartą metuose išsiuntinėja visiems nariams laiškus su apyskaitomis, prašydamas atsiliepti, jei būtų kokių nukrypimų. Komisija jokių paklaidų nėra radusi.

Susirinkimui 1973 m. apyskaitą patvirtinus, buvo rinkimai. Terminui pasibaigus iš valdybos turėjo išeiti B. Gediminas, iš kredito komisijos A. Valavičius ir iš priežiūros komisijos B. Stančikas. Jie ir vėl buvo išrinkti toms pačioms pareigoms. Po susirinkimo buvo vaišės. (im)

TOOL ROOM

Lathe hands and tool makers for night shift.
Near Brook Park
West 130 Street
Call Mr. Tardio, 216-267-6200
(15-24)

OWNER OPERATORS WANTED

TANDEM — Diesel tractors, 1969 or newer
MILEAGE RATES — Union benefits
GUARANTEED — Fuel prices of .327 or less per gallon at company pumps
COMPANY PAYS — Holidays, vacations, operating taxes, permits
HOME — Every day
CENTRAL TRANSPORT INC.
616-241-1641
Grand Rapids, Mich.
517-482-1566
Lansing, Mich. (20-22)

**Didžiausias kailių
pasirinkimas
pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje**

**NORMANA
BURŠTEINA**

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

**Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA**

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

K a i n o s ž e m o s — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

ČESLOVAS GEDGAUDAS IR BALTŲ RAŠTAS

PASAULIO RANGA (I)

JŪRATĖ STATKUTĖ-DE ROSALES

"Mes susiduriame su (moksline) dilema, nes visiškai patikimi geologiniai duomenys patikimi prieštarauja visiškai patikimiems archeologiniams duomenims" (1)... "Nėra madinga ateiti į paskaitą ir pranešti 'aš nežinau', bet tai yra kaip tik tai ta padėtis, kurioje mes šiandieną atsidūrėme" – neseniai pasakė Washington State Universiteto profesorius Dr. Ronald Fryxell, kalbėdamas apie žmogaus atsiradimo Amerikoje mįslę.

Ta pati pastaba gali būti pritaikyta šiuo metu veik visoms studijoms liečiančioms žmonijos tolimiausią praeitį. Gausėjanti radi- nių akivaizdoje, praeitame šimtmečio sukurtos kabin- etinės schemos viena po ki- tos triukšmingai griūva, o rimtai pagrįsto, mokslinio pakaitalo nurodantį žmo- nijos evoliucijos tikrąją rai- dą – niekas dar nepajėgia sugaudyti.

Štai keli "mokslinių griu- vėsių" atvejai. Pav. nuo se- no išgalejęs įsitikinimas, kad finikiečių būta semitų, nejučiomis, pamažu, išrausė iš pamatų eilė naujausių atradimų. Tuos vėliausius atradimus surašė Č. Ged- gaudas knygoje minimas ty- rinėtojas Ch. Autran; šis puikus senovės rytų kalbų žinovas, remdamasis šim- tais naujų davinii, priėjo sekančios išvados: finikie- čių kalba nebuvo semitiš- ka ir jų tikyba bei kultū- ra nieko bendro su semi- tais neturėjo, o siejasi su arijų tikybos ir kultūros gi- ja. Taigi modernus moks- las šiandieną jau žino, kad finikiečiai nebuvo semitų tauta. Ir drauge niekas nebežino, kas gi pagaliau tie finikiečiai buvo. Jų buvo stebėtinai daug, jie buvo galingi, jie raižė jūras laivais iš vieno pasaulio galo į kitą. O iš kur jie ėjo? Žinomos yra tikrai jų bazės – uostai, urmo sandėliai, prekybos centrai. O kur buvo jų tautos kamieno užnugaris, būtinai jų galybės išvysty- mui ir išlaikymui? Nežinia.

Panašiu būdu, oficialiai te- bekartojama teorija, kad fi- nikiečių raidynas buvęs pir- masis pasaulio, praktikoje šiandieną jau neatlaiko kri- tiško sulyginimo su įvairiais ypatingai senais, kaskart naujai atkasamais ir randa-

mais žmonijos raštais. Ogi gausūs senovės šaltiniai su- tampa priskirdami finikie- čiams rašto išradimo diplo- mą. Tokiam prieštaravimui esant, niekas nedrįsta seno- sios, aiškiai nebegaliojan- čios, teorijos pajudinti, nes nėra kuo ją pakeisti taip, kad nei vienas senovės šal- tinis bei radinys naujai teo- rijai neprieštarautų. Padė- tis yra sekanti: naujai ran- damų davinii skaičiui gausėjant, jau yra žinoma, 'kaip nebuvo', bet tiems pa- tiems gausėjantiems davi- niams viens kitam priešta- raujant, darosi neįmanoma išaiškinti "kaip iš tikrųjų buvo".

Visiškai naują, išpūdingą, pasaulinio masto atradimo vertę turintį atsakymą mum šiuo dvigubu finikiečių ir jų rašto kilmės klausimu pa- tiekia Č. Gedgaudas. Jo kny- gos skyrius "Tūkstančio akių - tūkstančio ausų die- vas" yra masinantis tuo, jog visa eilė iki šiol viens ki- tam prieštaraujančių duo- menų sueina į vietą ir pra- deda sudaryti ištisinį, darnų vienetą.

Senovės raštai nemelavo: finikiečiai iš tiesų buvo pir- mojo rašto atradėjai. Patiek- damas dvylikos skirtingų žmonijos raštų pavyzdžių, Č. Gedgaudas grafiniai išve- da evoliucinį kelią nuo pir- mųjų 6.000 metų senumo ideogramų šiaurės Indijoje, to paties Velykų salų ir inkų rašto – iki hititų ideogramų, etruskų raidynų, o vėliau runų ir iš šių pastarųjų išsi- šakojusių gotiško raidyno vakaruose ir kirilikos rytuo- se.

Kartą nustačius, kad Šiau- rės Indijoje, Pietų Ameri- koje, Velykų salose ir Ana- tolijoje (hititų imp.) buvo naudotas panašus ideogra- minio rašto prototipas, vi- nintelis kitas šiems visiems žemės rutulio punkтам bendras vardiklis yra Vary- tojo-Eisčio, kultūros atneše- jo, vardas. Šį vardą vien- dai mini Indijos vedos, Ve- lykų salų šaltiniai, inkų isto- rikai ir hititų dokumentai. Ir tuomet darosi aišku, kad Upeningai (punikai - finikie- čiai) tėra dar vienas jų pačių eisčių vardas. Tie upeningai pradėjo plaukti didžiaisiais Eurazijos upynais nuo Kas- pijos ir Juodųjų jūrų į vi-

sas puses; jie pasiekė Baltijos ir Viduržemio jūras ir vėliau savo laivais išrai- žė visas jūras bei visus oke- anus – o juk senovės šal- tiniai juos kaip tokius ir mi- ni.

Iš savo pusės norėčiau pridėti vieną asmenišką pas- tabą, nurodant, jog Č. Gedgaudas neklydo ieškoda- mas mūsų rašto pradžios Ve- lykų salų ideogramose. Jei turi, skaitytojai, Č. Ged- gaudas knyga, meldžiu tave atversti psl. 282. Jame, ilius- tracijoje Nr. 62, rasi pavaiz- duotą Velykų salų ideo- graminio rašto plokštę. Ši- plokštė yra iššifruota, jos prasmė yra žinoma. Jos ženklas Nr. 3 vaizduoja dvi- galvį mitologinį žaltį, laikan- tį pasaulį. Panašų žaltį lai- kančio pasaulį ženklą varto- jo sanskritų šventraštis. Ženklo prasmė buvo pasau- lio 'Ranga'.

O dabar, tie iš skaityto- jų, kurie yra gavę iš Lie- tuvos Vilniuje 1971 metais išleistą kraštotyros knygą 'Dubingiai', gali atversti to- je knygoje atspausdintą nuotrauką Nr. 63 – nuotra- ukoje yra Dubingių bažnyčios pamatuose atrastas akmuo su įrašais. Pačiame Dubin- gių akmens centre, ryškiai irėžta, jie pamatys tą patį dviagalvį žaltį laikantį pasau- lį kaip ir Velykų salų plokš- tėje.

Prieš akis turime faktą, kad Rytų Lietuvoje ir Ve- lykų salose buvo vartota ta pati ideograma. Tokio radio- nio mokslinės ir istorinės implikacijos yra milžiniškos. Drauge, toks radinys yra gyvas įrodymas, jog Č. Ged- gaudas, kurs vadovavosi ki- tais duomenimis, ėjo tei- singu keliu.

(1) "We're confronted with a dilemma in which we have apparently sound geological data that leads to a head- on confrontation with appa- rently sound archeological data".

PARAMA MŪSŲ SPAUSTUVEI ATNAUJINTI

• Omahos lietuvių me- džiotų ir meškeriotų klubas "Aras" per J. Povilaitienę atsiuntė įsigyti rinkimo mašinėlės skolai padengti auką 32 dol., spon- taniškai surinktą klubo va- karienais metu.

• Iz. Geštartas, gyv. Brunswicks, Australijoje, mašinėlės skolai baigti mo- kėti atsiuntė auką \$18.40.

• N. Matijošaitis, gyv. Los Angeles, įsigytos rink- mo mašinėlės skolai pa- dengti atsiuntė auką 50 dol.

• Juozas Šiušis, Dirvos bendradarbis Argentinoje, norėdamas pagelbėti Dirvai baigti mokėti skolą už rin- kimo mašinėlę, iš savo kuk- liu santaupų atsiuntė 25 dol.

• M. Meiliūnas, Weston, Ont. atsiuntė auką 20 dol., kurią prašo panaudoti iš-

Koncerto organizatoriai ir atlikėjai. Iš kairės: sol. O. Deveikienė, koncerto iniciatorė R. Banaitytė - Hennings, programos pranešėjas akt. A. Žemaitaitis, pianistė R. Apeikytė, komp. G. Gudauskienė, solistai B. Dabšienė, A. Pavasaris, J. Čekanauskienė, R. Dabšys ir L. Zaikienė.

ARIJŲ STICHIOJE

NUOTAIKINGO KONCERTO

PROGA JURGIS GLIAUDA

Kur kitur įvyks išradingu- mo kupinas operinių arijų koncertas, jeigu ne lietu- vių scenoje prie fantastiš- kojo Hollywoodo ribos? Toks čia, Angelių mieste įvy- ko, apie jį mielai rašau.

Lietuvių Muzikologijos Archyvo rėmėjų grupė (va- dovaujama Ramunės Hen- nings-Banaitytės) su kompo- zitorės Giedros Gudauskie- nės muzikine vadovybe, su aktorius Algimanto Žemai- taičio programos pravedi- mu, kovo 9 d. parodė lietu- viškos estrados žvaigždžių parodą. Tai "Lietuvių ir pa- saulinių operų arijų koncer-

tas", kurį lietuviai bematant pavadino 'arijų vakaru'. Koncertas sutraukė artipil- nę šv. Kazimiero parapijos salę. Koncerto siekis atne- šė prof. J. Žilevičiaus istai- gai per 800 dolerių. Idomu, kas sekantis plačioje lietuvi- joje paseks losangeliškių pa- vyzdžiu? Gautoji prof. J. Ži- levičiaus sveikinimo tele- grama, adresuota rengė- jams, dalyviams ir publikai suartino Angelių miesto sce- ną su Chicagos muzikologi- niais rūpesčiais.

Koncerto programos ve- dėjas aktorius A. Žemai- taitis papasakojo apie kon- certo tikslą: paremti prof. J. Žilevičiaus sukurta unika- linę mūsų kultūros institu- ciją – Muzikologijos archy- vą. Pirmosios koncerto da- lies metu A. Žemaitaitis aiškino, prieš solistui pasi- rodant, personažo ir arijos santykį su operos siužetu. Tai buvo itin reikalinga, nes naujų lietuviškų ope- rų, be abejo, šio koncerto lankytojų netekę matyti. Tarp jų, V. Klovos 'Pilėnai', B. Dvariono 'Dalia', K.V. Ba- naičio 'Jūratė ir Kastytis'. Vaizdingais nupasakojimais A. Žemaitaitis įvedė klausov- us į operų sukuri.

Kompozitorė G. Gudaus- kienė trumpai apžvelgė lie- tuvių kompozitorių operas. Net 25 operos išjungė į lietuviškų operų aruodą. Kmpozitorė metė provizo- rišką žvilgsnį į kai kurių veikalų prigimtį. Pateikė operų specifiką. Kompozito- rės pabrėžė reikšmingą mū- sų folkloro įtaką. Tas ele- mentas operose itin stiprus.

G. Gudauskienė parinkto- je programoje buvo lietuvių ir pasaulinių operų arijų. Pirmoje dalyje – lietuvių. Antroje dalyje – pasaulinės. Šis nusakymas skirtas ne lo- kalinėje, bet pasaulinėje sce- noje išpildintiusiems veika- lams. Tad programos su- dėstymas nustatė to, mūsų lokalinio, pasaulio konfron- taciją su universaliniu. Pa- saulinio garso operų arijos, pateiktos šiame koncerte ža- vi bel canto skembesiu, jo virtuozišku grožiu. Tai buvo šešių lietuviškų arijų kon- frontacija su dešimtimi uni- versalinių, pasaulinių. Buvo dvi pianino atlikime uver- tiūros, išmaniai pasiūlytos

tos pat konfrontacijos ženkle. Šis idomus pristatymo metodus puikiai išryškino mūsų dainos elementus, gai- valingai išsiverbusius į operinę stichiją. Perartimas glaustymasis prie lyriško dainos pradų, kaip prie me- lodijos ištakų, verčia J. Kar- navičiaus, V. Klovos, K. Ba- naičio ir B. Dvariono operas kauptis folkloro prigimty- je. Lietuviai neturi kesini- mosi į efektingą operinės arijos blizgesį. Lietuvių dai- nos harmonija ir tradicinis kadaise operinis bel canto neturi savitarpų nė sąlyčio, nė artėjimo perspektyvų.

Tad dėlto šis lietuvių me- todas atidaro plačias galimy- bes radikaliai keisti ir ope- ros paskirti, išimti ją iš spektaklio rubrikos, priso- tinti ją gilesnėmis tonacijo- mis, artėti (gal būt) į pointi- listinės muzikos (A. We- bern) ekspresiją.

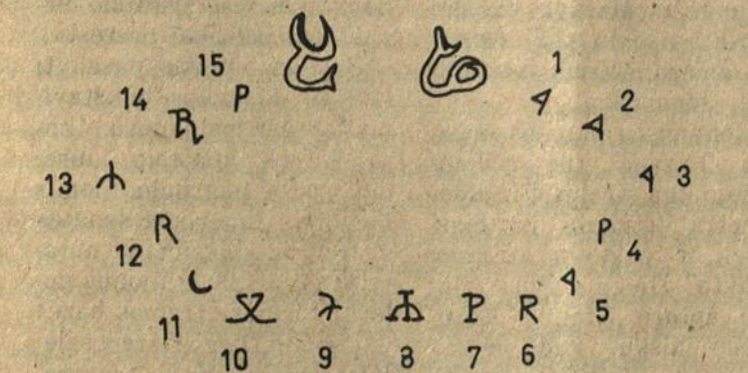
Sugretindama koncerte tuos du pasaulius G. Gudaus kienė įrodė tų pasaulių nesuderinamumą. Šešių lie- tuvių operų arijų skambe- siui, nelyginant respektuo- dama kitos pusės teisę, ji lei- do atsiliepti tradiciniam bel canto, kuri, kaip seną prie- telį, auditorija sutiko entu- ziausiai pasikūti.

Tad šia prasme (konfron- tacijų tema) arijų vakaras tapo studijine, pažintine ekskursija į operos prigim- tį.

Koncerto repertuaro atli- kimas sudarė estetinio išgy- venimo sferą. Dėl rašinio ribų ir dėl koncerto dalyvių gausos, apgailestaujant, ten- ka kalbėti glaustai, kas ta- čiau neišjungia korespon- dento nuoširdumo.

Pianistė Raimonda Apei- kytė paskambino dvi klavii- tūras priešpriešas. Tai J. Karnavičiaus 'Gražinos' uvertiūra ir G. Bizet 'Car- men' uvertiūra. Tų dviejų muzikinių pasaulių lygiagre- ta yra aukščiau tartų kon- frontacijos tema žodžių ilius- tracija. Pianistė virtuoziskai akcentavo 'Gražinos' moty- vo trapumą. Nesolidžiai pri- dengti tautiniai motyvai šioje J. Karnavičiaus uver- tiūroje vis dėlto nėra orga- niškai susieti su visuma. Juk tai buvo pirmas kompozi- toriaus bandymas įžengti į

(Nukelta į 6 psl.)

Viršuj, kairėje, Velykų salų ideograma nurodanti pasau- lio Ranga, dešinėje, ta pati ideograma surasta Dubingiuo- se, Lietuvoje. Toliau seka raidės R rašymo būdai senovės raštuose: 1. Šiaurės semitų. 2. Finikiečių. 3. Graikų arch. 4. Graikų klas. 5. Etruskų. 6. Romiečių. 7. Liaudų rūnos. 8. Anglosaksų, kimbrų, alamanų ankstyvosios rūnos. 9. Prū- sų rūnos. 10. Vėlyvos etruskų rūnos. 11. Švedų-norvegų sutrumpintų ženklų rūnos. 12. Švedų-norvegų pilno rašto rūnos. 13. Vėlesnės danų rūnos. 14. Gotiškas raidynas. 15. Senoslavių raidynas.

Vėlesnis ranų raidės R 'prasmės' aprašymas jau buvo ne pasaulio ranga, o Raida. Skandinavai šios raidės prasmę iškreipė į 'reid' – kelionė, o anglosaksai į 'rad' – jojimas.

ARIJŲ STICHIOJE...

(Atkelta iš 5 psl.)

operos žanrą. Raimonda pristatė šį veiklą jo esmės pilnybėje. Melodramatiška 'Carmen' uvertiūra, kurio kompozitorius neįleido daugelio personažų motyvų, sutirštinta 'toreadoro' refrenais. Pianistė pateikė tą dalyką su polėkiška egzaltacija.

Raimonda akompanavo visiems šešioms solistams, kas yra tikrai herojiška talka bendram vokalui.

Beveik visi solistai pažįstami plačiajai lietuviškai iš savo įdainavimų.

Sodraus tembro mezzo-sopranas Janina Čekanauskienė atliko 'Grazinos' rečitatyvą ir operos mėgėjų dievinamą 'Habanerą'. Sakoma, kad ta Habanera nėra eilinė arija, bet tam tikros gyvenimo filosofijos deklaracija. Arijos akimirksnėnės pauzės tolygiai svarbios kaip dainavimas. Sakoma, šioje arijoje aistra sukaupia vos sugaunamoje pauzėje. Solistė dainavo Carmen rūbuose. Arijos atlikimas sultingas, efektingas. Atrastos ekstazės vibracijos.

Liucija Zaikienė, lyrinis sopranas, dainavo Ramunės ariją ('Grazina'; ir Musetos valsa iš Puccini 'La Boheme'). Kostiumuota solistė atėjo scenon iš paryžietiškojo Lotynų kvartalo ir atnešė jo nuotaiką. Jos Museta gyvena žaisminga ironija. Solistė suteikė rolei personažo tikrumą kaip geru arijos atlikimu, tolygiai išieškota vaidyba.

Bosas baritonas Rimtautas Dabšys turėjo tris dalykus. Epinė Ūdrio daina (V. Klovos) rodė puikiai įvaldytą stipraus balso medžiagą. Melancholiškai kupletinė Tėvo arija iš 'Traviatos' Dabšys atliko elegiškai. Jis buvo itin tikras, efektingas ir dinamiškas Mefistofelio arijos (G. F. Gounod) sukury. Puikus balso skambėjimas fortissime, skardūs unisoniniai pasažai ir absoliučiai užtikrintas kvėpavimas.

Ona Deveikienė, gilus krūtininis mezzo sopranas atliko statiškos tekstūros Motinos raudą (K.V. Banaitis) ir "Ar žinai šali tą?" iš 'Mignon'. Viena ir kita tos arijos būdingos nostalgiska prigintimi. Deveikienė iliejo į liūdesio ir ilgesio rėmus toms arijoms būtina jausmą, šilumą ir viltį. Scena iš 'Juratės ir Kastyčio': solistė žavėjo žmonos apdare ir su atitinkamais mažos aplinkos akcesuarais buvo išplėsta iki išpūdzio maksimumo.

Lyrynis sopranas Birutė Dabšienė turėjo kantilenos pobūdžio ariją iš B. Dvariono operos 'Dalia' ir savo ornamentiniais, kolaratūriniais pasažais svaiginantį 'Valsą' iš G. F. Gounod 'Romeo ir Julija'. Pirmoji arija išlaikyta akademiškai tyrai, antroji pasigėrėtinai briiliantiškai. Birutės kolaratūra yra mūsų atsakymas retoms kolaratūroms lietuviatėms iš kitur.

B. Dabšienė ir J. Čekanauskienė, duetu, pasirodė J. Offenbacho 'Barkarolėje'. Trumpas, gracingas ir melancholiškas dalykas, sulaukęs, šiuo atveju, gracingo ir elegantiško pristatymo.

Tenoras Antanas Pavasaris, buvęs Caracas operos solistas, turėjo 'Gėlės ariją' iš 'Carmen', įdomią J. Žilevičiaus miniatiūrą 'Nuliūdimo valanda', A. Mozarto 'Il mio tesoro' iš 'Don Giovanni' ir Herzogo kupletus iš 'Rigoletto'. Pavasario pianissimo ir nevaržomas aukštųjų oktavų prasiveržimas absoliučiai paklusnūs jo kvėpavimui. Įnoringasis 'La donna e mobile' ir arija iš 'Carmen' išlaikyti su profesine precizija. Pavasaris ryškus temperamentu, perteikiama dalyko nuotaikos tikrybe.

Visi solistai buvo 'ūpe', paveikti šilto publikos priėmimo. Skardėjo daug biso reikalavimų. Tai sukūrė laimėjimo nuotaiką. Aukštą atlikimo lygį, kur ir priekibangam pedantui nelengva atrasti priekabių, šis 'arijų vakaras' išsimušė iš koncertinio šablono. Repertuaro parinkime buvo muzikinė erudicija. Pogramos atlikimas buvo perauktas puikiais kūrinių akto momentais, kas yra laimė solistui, kartu ir publikai. Solistų kolektyvas atsiskleidė pilnai, pasiekdamas lygį, kurį pagrįstai galima pavadinti 'eksportine losangeliškiu solistų vertybe'. Būtų nuostolis, jeigu šis puikus kolektyvas

Detroito lietuvių tautinių šokių grupė "Šilainė" švenčianti savo veiklos dvidešimt metų sukaktį. Vidury vadovė Galina Gobienė ir akordeonistas Rimas Kasputis.

ŠILAINĖ RENGIASI 20 METŲ SUKAKČIAI

Dvidešimtis penkeri metai yra ne per daug ilgas tarpas žmogaus gyvenime bus tik bebaigias arba baigęs aukštąjį mokslą jaunuolis. Taip ir Šilainė, lyginant su žmogaus amžiumi būtų dar tik jaunuolė arba jaunuolis, pradedantis savistovų gyvenimą. O visgi tarp jaunuolio ir Šilainės skirtumas didelis. Ji susiorganizavo, dirbo, šoko, ir visur kur tik pasirodė, Lietuvos vardą kėlė.

Galina Gobienė atvykusi į Ameriką 1949 m. liepos 25 d. Tarptautiniame Institute perorganizavo Detroito Tremtinių Draugijos tautinių šokių grupę ir perėmė ją vadovauti. Ta diena ir yra Šilainės gimimo diena. Šilainės krikštynos įvyko daug vėliau, tik po 9 metų, būtent 1958 m. gegužės 3 d. pavasario baliuje. Vėliau tie pavasariniai baliai tapo tradiciniais ir ruošiami kasmet.

Kūmais buvo trys poros: Margarita Kučinskienė (mirusi), dr. Vytautas Majauskas, Jūratė Pečiūrienė, Vlado Pauža, Alė Rūta, Bronius Polikaitis.

Pirmasis viešas pasirodymas įvyko 1949 m. lapkričio 27 d. Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubo koncerte. Pašokta 'Aušrelė', 'Berneliai apgavikai', 'Polka' ir 'Malūnas'. Šilainės pasirodymo labai buvo sužavėta visuomeninė Elžbieta Paurazienė ir Tarptautinio Instituto direktorė Lola de Grille. Nuo to laiko plačiai atsidarė durys į savas ir amerikiečių scenas. Ir taip Šilainė šoko ne tik saviems, bet ir amerikiečiams.

Šoko ir šoko. Vieni iš jos eilių išėjo, kiti atėjo, o Šilainė ta pati: gyva, judri ir linksmai nusiteikusi.

Kur ir kiek kartų Šilainė šoko sunku pasakyti, nes tikrai niekas ir nežino. O ji šoko beveik visuose Vasario 16 minėjimuose, Kanados Lietuvių Dienoje, Windsor, SLA Deimantinės sukakties iškilmėse, Dariaus ir Girėno klubui, neolituanams ir visai eilei kitų organizacijų pobūviuose, koncertuose ir vakaruose. Šokta tautinių šokių šventėse Chicagoje, šokta savuose pavasarinuose 'Alyvoms žydint' vakaruose.

Svetimųjų publikai ji šoka nuo 1950 m. pradžios, Šilainė 1964 m. rugpiūčio 23 d. buvo nuvykusi ir dalyvavo Pasaulinės mugės metu Lietuvių Dienos programoje, New Yorke.

Bene pats didžiausias ir iškilingiausias Šilainės triumfas buvo 1972 metais liepos 2 d. IV Tautinių Šokių šventėje, Chicagoje. Ją čia sveikino prezidentienė Nixonienė ir su Šilainės šokėjais nusifotografavo.

Šilainė savo veiklos sidabrinę sukaktį minės gegužės 18 d. Kultūriniame Centre. Bus banketas ir meninė programa, kurioje šoks Šilainė, dainuos solistė Vanda Stanikienė ir gros akordeonistas Ažuolas Stelmokas. Pasukitini jie abu iš Chicago. Šokiams gros Zorijos orkestras. Banketas bus labai idomus ir štai ką Šilainės šokėja Karolė apie jį rašo Drauge vasario 14 d. "Šilainės dvidešimtpenkmečio balius

ANTANAS GRINIUS

nuo pirmo tų metų vasario mėn. pasirodymo Masonic Temple rūmuose. Čia svečių tarpe buvo Michigano gubernatoriaus G. Mennen Williams, Henry Ford II ir daugybė kitų diduomenės atstovų.

Raudonojo kryžiaus suvažiavime 1951 m. Šilainė stebėjo generolas G. Marshal, Nobelio premijos laureatas Ralph Bunche ir kitos garsios asmenybės.

Amerikos mokytojų bei profesorų suvažiavime 1951 m. Šilainė pašokus tris šokius, Galina Gobienė buvo pakviesta prie mikrofono ir, vienam profesorių sušukus, "Lietuviai, prieš jus visa Amerika atsisotjo" suvažiavimo dalyviai atsistotjo ir ėmė ploti.

Detroitui švenčiant 250 metų sukaktį Šilainė dešimt kartų šoko teatruose, universitetuose, Tarptautiniame Institute, Belle Island parke ir kitur.

Šokta Windsore, šokta gubernatoriaus George Romney inauguracijos baliuje Lansinge 12,000 rinktinės publikos miniai. Šokta Pontiac ir Toledo miestuose. Šokta Fordo auditorijoje ir State Fair televizijos programose.

Šokta amerikiečių organizuotuose šalpos koncertuose, šokta kiekvienoje Michigano universiteto Ann Arbor studentų pasaulinėje mugėje, vis susilaukiant didžiulio aplodismentų.

Kai 1962 m. Tarptautinis Institutas Šilainė išrinko reprezentuoti Washingtono Suarez salelėje. Prieš tokį sumanymą pakėlė riksmą Indija ir Irakas, kad tokia amerikiečių bazė grėstų jų saugumui.

Dabar, kaip praneša vokiečių žinių agentūra dpa iš Maskvos, į tą koncertą įsijungė ir Maskva. Ir, nežiūrint visokių ten 'detente', amerikiečiams išvanojo kailį 'senoviškai'.

Komunistų partijos organas 'Pravda' tuo reikalu išidėjo ilgą straipsnį ir amerikiečių ketinimą 'įsisteigti didelį ir pastovų atramos punktą' Diego Garcia salelėje aptarė šitaip: "Absoliučiai aišku, kad amerikiečių planai įsistiprinti Indijos vandenyno erdvėje

bus idomus, puošnus, didingas, nepaprastas, gaiviantis, nuostabus, pasakiškas, fantastiškas, nusteabinantis, džiaugsmingas, žavingas, užburiantis, netikėtinas ir t.t." Ir kaip į tokį balių nueiti?!

Chicago Grandis, kuris kovo 16 d. 7 v.v. Kultūriniame Centre vaidins 'Lietuviškas Vestuves' susideda iš 75 asmenų ir jų daugumoje jaunimas. Po programos bus šokiai ir žaidimai. Veiks bufetas.

LB Detroito apylinkės metinis susirinkimas šaukiamas kovo 24 d. 12 val. Kultūriniame Centre.

Vasario 16 gimnazijai remti būrelių vadovas Kazys Sragauskas surinko ir per Balfą išsiuntė 335 dol. Prie Vasario 16 minėjimo aprašymo tilpusios nuotraukos buvo K. Sragausko.

Jūrų šaulių švyturio kuopa Dirvos gerinimo reikalams pasiuntė 10 dol. auką.

RIKSMAS PRIEŠ AMERIKIEČIUS INDIJOS VANDENYNE

Prieš kiek laiko šioje vietoje buvo rašyta apie amerikiečių sumanymą įsteigti savo Indijos vandenyno laivynui bazę mažytėje Diego Garcia (kiti ją vadina Diego Suarez) salelėje. Prieš tokį sumanymą pakėlė riksmą Indija ir Irakas, kad tokia amerikiečių bazė grėstų jų saugumui.

Dabar, kaip praneša vokiečių žinių agentūra dpa iš Maskvos, į tą koncertą įsijungė ir Maskva. Ir, nežiūrint visokių ten 'detente', amerikiečiams išvanojo kailį 'senoviškai'.

Komunistų partijos organas 'Pravda' tuo reikalu išidėjo ilgą straipsnį ir amerikiečių ketinimą 'įsisteigti didelį ir pastovų atramos punktą' Diego Garcia salelėje aptarė šitaip: "Absoliučiai aišku, kad amerikiečių planai įsistiprinti Indijos vandenyno erdvėje

nieko bendro neturi su 'tariama' sovietų karine grėsme toje erdvėje". Slapyvardė 'Stebėtojas' pasirašęs 'Pravdos' bendradarbis cituoja Indijos ministerės pirmininkės Indiros Gandhi pareiškimą, kad amerikiečių sumanymas ten įsisteigti atramos punktą yra "rėkiantis sulaužymas" Jungtinių Tautų rezoliucijos, sulig kuria Indijos vandenynas turis būti laikomas "taikos ir taikaus sugyvenimo" zona. 'Pravda' išskaičiuoja, kad jau visa eilė Indijos vandenyno pakraščiu valstybių išreiškė rimtą susirūpinimą savo saugumu. Ir čia pat klausia: "Kodėl Washingtonas ir Londonas (kuriam ši salelė priklauso) taip išuliai nori sutriptyti tų kraštų žmonių apsisprendimą likti savystoviams?" Esą, niekas nepatikės nevykusiems plepalams, būk tai sovietų buvimas toje erdvėje gresias kieno nors saugumui. – Matote, jei Ivanas ten įsikūrė, tai jau kaip "taikos balandėlis", o jei Dédé Samas ten pat įsikurtų – tai jau gvoeltas...

'Pravda' rašo, kad Maskva yra aiškiai apsisprendusi Indijos vandenyno erdvę paversti tikru "taikos vandenynu" (panašiai kaip paverstė Baltijos jūrą "taikos jūra" – ab). Šitoks sovietų nusistatymas esąs labai aiškiai išreikštas laike paskutinio Brežnevo vizito į Indiją praeitų metų lapkričio mėn. Be to, tesia toliau laikraštis, šie "pakraštiniai" kraštai turį didesnę viso pasaulio naftos išteklių pusę ir taip pat esą labai žymūs viso pasaulio gumos, arbatos ir cino gamintojai. – Ir štai, išlindo yla iš maišo, kodėl sovietai Indijos vandenyną norėtų paversti tik jų pačių kontroliuojamu "taikos vandenynu".

O štai ir galutinis nokautas: į Dėdės Samo pasmakrę: "Kaipo aiškų troškimą sumažinti įtampą Azijos ir Afrikos kraštuose bei Australijoje, šie Indijos vandenyno pakraščiu gyventojai aiškiai ir nedvejojamai reikalauja baigti šios erdvės neo-kolonializmą ir likviduoti visus imperialistinius užpuolimo blokus bei visokių karinių atramos punktus". – Matyt, čia turima galvoje amerikiečių prieš keletą metų sukurtus SEATO ir CENTO savisaugos blokus, kurie šiuo metu praktiškai kaip ir nebeegzistuoja.

Esą, šie "nekalta ir visiškai suprantami" Azijos kraštų reikalavimai Washingtono ir Londono kariniuose sluoksniuose sukėlė "tikrą aliarimo padėtį". Amerika ir Anglija, baigia savo straipsnį 'Pravda', niekaip nenorinčios atsisąžadėti 'šaltojo karo' laikais vestos politikos ir karštligiškai ieškančios būdų ir priemonių savo išnaudotojiškai viso pasaulio užvaldymo politikai pratęsti.

Baigiant tektų pasakyti kad šis Maskvos būktavimas, kad iš jos nebūtų atimta 'taikos apaštalo' aureolė, yra be pagrindo. Šiomis dienomis Amerikos senatas svarstė šį klausimą ir nutarė prašytus 29 milijonus dolerių karinės atramos bazės įsteigimui Diego Garcia salelėje atmesti. Koks trumparegiškumas! (ab)

CUTTING PRESSMAN CLASS A SHEETFE

Top Wages and Benefits, Atlanta, Ga.

Join a leading company in packaging. Modern plant; ideal working conditions; excellent location. Permanent position with secure future; shift differential; stock plan, etc. If you have experience running and making ready either: A whopper, bobat or cylinder cutters, apply now. Your inquiry will be strictly confidential.

Call Mrs. Patsy Cook, Employment Assistant, (404) 875-2711 or write:

MEAD PACKAGING

1040 W. Marietta St. Atlanta, Ga. 30302

An Equal Opportunity Employer

(22-24)

Visiems aukojusiems nuširdžiai dėkojame.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MIRĖ SAVANORIS
KAZIMIERAS
EIDUKAITIS

Kazimieras Eidukaitis, Lietuvos kariuomenės kūrėjas-savanoris, kovo 17 d. 7 v. v. mirė Clevelande po sunkios ligos sulaukęs 78 m. amžiaus.

Velionis Nepr. Lietuvoje ilgus metus buvo Suvalkų Kalvarijoje viršaičiu. Užaugino ir išmoksino tris dukras ir sūnų, kuris deja, kaip lakūnas lt. žuvo prieš keletą metų Vietnamo kare.

KAZIUKO MUGĖ JAU ČIA PAS

Pagal nusistovėjusią tradiciją Clevelando skautija kasmet savo darbo ir kūrybos vaisius parodo visuomenei metinėje šventėje — Kaziuko mugėje. Tai didi skautiškos šeimos diena, ku-

rios nekantriai laukia patys skautai ir visuomenė.

Clevelando Neringos ir Pilėnų tuntai kartu su Klai-pėdos vietininkijos jūrų skautais šią visų laukiamą šventę rengia šį šeštadienį, okovo 23 d., 4:30 val. Nauj. parapijos salėje.

Atsilankę į šią mugę jausitės esą lyg Vilniaus Kaziuko mugėje, kur suaugusių ir vaikų džiaugsmui švitėdavo viena už kitą gražesnės širdys, kalnai riestinių ir nepaprasto kruopštumo sudėtos verbos. Visa tai ir dar daugiau matysi-

SU PAVASARIU Į KAZIUKO MUGĘ

NAUJOSIOS PARAPIJOS SALĖJE,

šeštadienį, kovo 23 d.

Atidarymas 4:30 val.

Baigiamoji programa 9:00 v. v.

ŠVEDISKAS STALAS — SALDUMYNAI

Visus mugėje atsilankyti, pamatyti, pabuvoti ir pasivašinti maloniai kviečia

CLEVELANDO SKAUTIJA

me šių metų skautijos surengto mugė. Tad kviečiame visus atsilankyti į šią spalvingą ir turtingą mugę, kur jaukioj nuotaikoj visi kartu praleisime vakarą. (us)

• **LSB vyr. skautininkas v. s. Petras Molis** tarnybos reikalais vykdamas į Warren, Ohio kovo 16-17 d. buvo sustojęs Clevelande pas V. ir O. Jokūbaičius. Ta proga buvo susitikęs su keleta skautų vadovų.

• **Milda (Jokūbaitytė) ir Jonas Sandargai**, gyvenantys Floridoje, š. m. kovo mėn. 11 d. susilaukė sūnaus Jono - Vytauto. Pirmuoju anūku džiaugiasi dr. Jonas ir Aldona Sandargai ir clevelandiečiai Vytautas ir Ona Jokūbaičiai.

NEPAPRASTAS SLA 14 KUOPOS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Susivienijimo Amerikos Lietuvių Pildomosios Tarybos potvarkiu kovo mėnuo skiriamas SLA Pildomosios Tarybos narių ir kitų pareigūnų rinkimams. Vykdamas šį potvarkį, SLA 14 kuopos įprastinį narių susirinkimo tvarkaraštį reikėjo kiek pakeisti. Sutartas pavasarinis kuopos narių eilinis susirinkimas balandžio 1 d. neįvyks. Susirinkimas atkeliamas į kovo 24 d., sekmadienį. Šiame nepaprastame susirinkime bus renkami Tarybos nariai ir kuopos atstovai bei jų pavaduotojai į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimą, kuris įvyks liepos 1-4 dienomis Bostone.

SLA 14 kuopos narių susirinkimas įvyks Lietuvių Namuose, 877 E. 185 St. Pradžią 5 v. p. p. Po susirinkimo ten pat bus ir įprastinė broliško bendravimo vakaronė. Sekantis kuopos susirinkimas numatomas tik birželio 2 d., sekmadienį, kuris bus skiriamas ir prieššeiminiam vasarvydžio pobūviui. Visi nariai ir narės, kuriems leis laikas ir galimybės, būtinai prašomi dalyvauti susirinkime ir tvarkingai atlikti savas naristės pareigas.

LIETUVIŲ FONDO NARIAMS CLEVELANDE

LF nariai, kurie esate pakeitę adresą, prašome iki balandžio 10 dienos pranešti savo naują adresą LF atstovui Clevelande, F. Eidimstui 18220 Landseer Road, Cleveland, Ohio 44119.

LF tikslūs adresai svarbūs, nes siunčiant nariams pranešimus ar informacijas daugelis laišku grįžta atgal, kas sudaro bereikalingas išlaidas.

• **Remigijus Belinskas**, kurio iniciatyva, šv. Juozapo gimnazijoje, Clevelande, Vasario šešioliktosios proga buvo paskelbta labai įdomi proklamacija, apie Lietuvos praeitį ir dabartį, padėję. Šv. Juozapo gimnaziją lanko apie du tūkstančiai mokinių, kurių tarpe yra ir nemažai lietuvių.

PADĖKA

Pilėnų tunto skautų tėvų komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems darbu, aukomis ir kėpsniais prisidėjusiems prie Užgavėnių Blynų Baliaus suruošimo.

Ypatinga padėka reiškiamą vs Pr. Karaliui už parąšymą scenos vaizdelio, akt. Z. Peckui už režisavimą, skautėms ir skautams už atlikimą programos, V. Rociūnui už garsinimą spaudoje, loterijai aukojusiems D. Čipkienei, B. Gražuliui ir s. V. Bacevičiui, s. S. Gedgaudienei, vs V. Kizlaičiui ir p. Kavaliūnams už aukas ir visiems talkininkams virtuvėje, bare ir salėje.

• **LVS "Ramovė"** Clevelando skyriaus metinis narių susirinkimas įvyks š. m. kovo 24 d., 3 val. p. p. Lietuvių Namuose, 877 E. 185 Street, Cleveland, Ohio. Darbotvarkėje: Valdybos ir kontrolės komisijos pranešimai, naujos valdybos rinkimai.

Skyriaus valdyba visus narius maloniai prašo susirinkime dalyvauti.

• **Apdraudos reikalais geriausias patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.**

• **Three bedroom, stone bungalow with dormitory, recreation room, patio. Near Our Lady of Perpetual Help. Upper 20's. Tel.: 486-0331. (22-29)**

WOMEN TO CLEAN BOWLING LANES DAYS COUPLES TO CLEAN BOWLING LANES NIGHTS WESTERN SUBURB 216-777-0190 (22-24)

FILATELIJOS KAMPELIS

(3)

ANTANAS BERNOTAS

JAV sausio 23 d. išleido 18 centų pašto ženklą su Dr. Elizabeth Blackwell atvaizdu. Ji buvo pati pirmoji tos profesijos moteris Amerikoje.

Elizabeth Blackwell (1821-1910) gimė Bristolyje, Anglijoje. 1832 m. kartu su tėvais atvyko į Ameriką. Čia, lankiusi įvairias mokyklas, ji nusistatė būti gydytoja, profesija anais laikais tik vyrams. 1847 m. buvo priimta į Genevos, N.Y., medicinos mokyklą. Vėliau studijas tęsė Londone ir Paryžiuje. Grįžusi namo su seserimi Emily (taip pat gydytoja) 1853 m. New Yorke įsteigė ligoninę vaikams ir moterims, vėliau susijungusią su Cornell Medical College. 1869 m., padirbėjusi laike Civilinio karo, grįžo į Angliją, kur Londone padėjo įsteigti Tautinę Sveikatos Draugiją ir Medicinos Mokyklą Moterims, kurioje ji buvo ginekologijos profesore nuo 1875 iki 1907 m. Mirė Hastings, Anglijoje. Yra parašiusi porą veikalų medicinos klausimais.

PRANCOZIJA išleido 1 franko 10 centimų pašto ženklą su Sedano tvirtovės vaizdu.

Sedano miestas yra Ardenų kalnuose prie Moselio upės maždaug 160 mylių į šiaurės rytus nuo Paryžiaus. Miesto vardas minimas jau XIV amžiuje. Priklausė vyskupams, vėliau kunigaikščiams XVI amž. pasidarė protestantizmo centru. Nuo 1642 m. — Prancūzijos karalių nuosavybė. Sedanas ypač pagarsėjo 1870-71 m. kare tarp Prūsijos ir Prancūzijos, kurio artumoje vyko smarkūs mūšiai ir pats miestas ir tvirtovė buvo vokiečių paimti 1914 m. II Pas. karo metu

Sedano ištiko nemažesnė nesėkmė: 1940 m. birželio mėn. 70 vokiečių šarvuotų divizijų prasilažė prie Sedano, apėjo Maginot liniją ir atkirto Prancūziją nuo jos šiaurinių sąjungininkų — Belgijos ir Olandijos. — Sedane yra šiekios tokios pramonės ir gyvena apie 15.000 gyventojų.

***

SUOMIJA išleido 60 penų pašto ženklą pagerbti savo mirusiam žymiausiam sportininkui Paavo Nurmi.

Paavo Nurmi (1897-1973) jau 1919 m. pasireiškė kaip ilgų distancijų bėgikas. 1920 m. dalyvavo Amsterdame pasaulinėje olimpiadoje ir aimėjo 1500,5000 ir 10.000 metrų bėgimus ir aukso medalius. 1924 m. vėl laimėjo Paryžiaus olimpiadoje 10.000 m. bėgimą ir aukso medalį. 1928 m. Amsterdame pakartotinai laimėjo 10.000 metrų bėgimą. 1932 m. Los Angeles pasaulinėje olimpiadoje jis net 4-tą kartą laimėjo šį sunkų 10.000 metrų bėgimą. Tai buvo iki šiol dar niekieno nepasiektas rekordas.

***

ŠVEDIJA išleido 3 pašto ženklų seriją su 1913 m. Nobelio premijos laureatais:

Alfred Werner (1866-1919), šveicarų mokslininkas — chemijos premija;

Heike Kamerlingh-Onnes (2853 - 1926), olandų mokslininkas — fizikos premija;

Charles Robert Richet (1850 - 1935), prancūzų mokslininkas — medicinos premija;

Sir Rabindranath Tagore (1861 - 1941), indų rašytojas literatūros premija. Apie jį šioje vietoje jau buvo rašyta.

MAINTENANCE

Positions available for experienced maintenance people in electricity and general plant maintenance.

ALSO JOURNEYMEN TOOL & DIE MAKERS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Also apprentices accepted.

Industrial

Electronic Rubber Co. 8589 Darrow Rd. Twinsburg, Ohio 44087 (18-22)

MAINTENANCE MECHANIC NEED A CHANGE?

OWENS CORNING FIBERGLAS has a continuing need for maintenance mechanics with general plant maintenance experience in a heavy manufacturing environment. Our team of over 50 maintenance mechanics perform preventive maintenance and repair on such systems, equipment as air power systems, belt and chain conveyor systems, variable speed bearings, drives, hydraulics, and transmissions. If you have experience in these areas, can read blueprints, are weld, cut and burn, you are probably the man for the job. This may be the change you are looking for. Apply in person to Employment Office or call 964-9814 to arrange an interview.

We are an Equal Opportunity Employer

OWENS CORNING FIBERGLAS 7000 McLarin Rd. Fairburn, Ga. (14-23)

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5 1/4%

Už terrainuotus taupymo pažymėjimus mokama 6 1/2% — 7 1/2%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI APDRAUSTI-IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

★

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRĖ DR. LEONARDAS
PLECHAVIČIUS

Š. m. kovo 18 d. 8 v. ryto
New Yorke mirė dr. Leon-
ardas Plechavičius, sulau-
kęs 70 m. amž.

Nuliūdime liko žmona,
sūnus ir dvi seserys.

MIRĖ JUOZAS
STANAITIS

Juozas Stanaitis, teisinin-
kas, 65 m. amž., baigęs Vy-
tauto D. universitetą kovo
17 d. mirė nuo širdies smū-
gio Chicagoje.

Velionis nuo studijų lai-
kų priklausė Korpl. Neo-

Lithuania ir dalyvavo tauti-
nės srovės veikloje.

Nuliūdime paliko sūnų
Juožą ir dukrą Jurgitą.

SEKMADIENIO POPIETĖ
NUKELIAMA

Rengėjai praneša, kad
Antanui Rudžiui, dėl jo pro-
fesinių ir visuomeninių įsi-
pareigojimų, šį sezoną ne-
galint dalyvauti, Lietuvių
Moteryų Federacijos Chica-
gos klubo ir Lietuvių Tau-
tinių Namų rengiamoji sek-
madienio popietė su juomi
nukeliama į kito sezono po-
piečių programą.

Tauriam lietuviui, rašto žmogui,
mūsų sąjungos nariui

DR. KAZIUI SRUOGAI

mirus, jo žmoną, dukterį ir jos šeimą
bei kitus artimuosius užjaučia ir skaus-
mu dalinasi

ALTS Chicago's Skyrius

Tauriam lietuviui ir žurnalistui

DR. KAZIUI SRUOGAI

mirus, jo žmonai, dukrai ir artimie-
siems reiškiamo nuoširdžiusią užuojau-
tą

Ona ir Kęstutis
Ž y g a i
Cleveland, Ohio

VALEI JOKŪBAUSKIENEI,

jūsų mylimai motinai Lietuvoje mirus,
nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Birutė ir Gediminas
B i s k i a i

A. A.
JONUI PAULIUKONIUI

iškeliavus amžinybėn, žmoną MARIJĄ ir vaikus,
bei seserį MAGDALENĄ ŠERMUKSNIENĘ su
šeima užjaučiame ir kartu liūdime

Jonė ir Kazimieras
Zaronskiai

• Dail. Adomo Varno,
kuriam šiais metais sukako
95 metai amžiaus, apžval-
ginė meno paroda įvyks š.
m. balandžio 6 d. Lietuvių
Tautiniuose Namuose Chi-
cagoje. Parodą rengia Ame-
rikos Lietuvių Dailininkų
Sąjunga.

• Į Lietuvių Rašytojų
Draugiją naujais nariais
priimti Eduardas Chizas,
dr. Viktorija Skrupskelytė
ir Zenta Tenisonaitė.

• Stepono ir Valentinos
Minkų radijo programa, ku-
ri yra seniausia N. Anglijo-
je, 40 metų sukaitys balių
rengia kovo 24 d. So. Bos-
tono Lietuvių Piliečių d-jos
salėje. Jame pirmą kartą
Bostone dalyvaus pramogi-
nių dainų dainininkė ir de-
klamatorė Elena Blandytė
iš Chicago's.

Talentus ir geriausius šo-
kėjus rinks Irena Mickūnie-
nė, adv. Nijolė Šleženė,
Elena Valiukonienė, Ginta-
ras Karosas ir Algis Makai-
tis.

Baliuje bus pagerbta "N.
E." gražuolė Rita Babravi-
čiūtė.

KUN. P. DAGIO 70 METŲ
AMŽIAUS PAGERBIMUI

Kun. P. Dagys 1952 m.
padėjo įsteigti Bostono Lie-
tuvų Protestantų Parapiją,
kuri išsilaikė iki šios die-
nos. Neesant vietiniam dva-
siškiui, kun. P. Dagys per
22 metus daugelį kartų lan-
kėsi Bostone laikydamas pa-
maldas ir stiprindamas sa-
vo pamokslais ir raginda-
mas išsilaikyti tradicinėje
Tėvų Bažnyčioje. Kun. Da-
giui pagal išgales talkinin-
kavo pakaitom kun. Dam-
pys, kun. dr. Jurėnas ir kun.
Žilinskas. Bostono Lietuvių
Protestantų Parapija dar
gyvuoja. Iki šiol turime sa-
vo tarpe Mažosios Lietuvos
atstovus A. Puskepalaitį ir
Vanagaičių dukreles Oną ir
Jieva, dabartines Oną Šle-
ženę ir Jieva Janukienę.
Mes įvertiname kun. P. Da-
gio pagalbą ir Jo gražaus
Jubiliejaus proga reiškiamo
didelę padėką ir pagarbą.

Linkėdami Jums Kunige
sveikatos ir stiprybės!

Jūsų
Bostono Lietuvių
Protestantų Parapija

MENO PARODA

Lietuvių Moterų Klubas
ruošia meno parodą šv. Juo-
zapo parapijos salėje, John
St., Waterbury, Conn., š. m.
kovo 24 d., sekmadienį, nuo
10 val. ligi 6 val. p. p.

Su savo originaliais me-
džio išdirbiniais — skulptū-
romis parodoje dalyvaus
Pranas Baltuonis iš Montre-
alio.

Taip pat parodoje daly-
vaus ir dr. Vita Vileišienė-
Sherver su meniškais nuo-
traukomis.

Moterų Klubas visus labai
nuoširdžiai kviečia atsilan-
kyti.

CAFETERIA

Opportunity in employee cafeteria
7:45 A.M. to 4:30 P.M. Uniforms
Furnished.

Liberal company paid benefits, in-
clude 3 weeks vacation, free lunches,
and parking.

RICHMAN BROTHERS

1600 EAST 55th ST.
CLEVELAND, OHIO
216-431-0200 Ext. 252

(22-25)

WANTED FIRST CLASS
MACHINISTS

St. Louis steel fabricator desires ma-
chine for general plant maintenance
work. Must be able to set up work
from blue prints & close tolerance.
Steady employment, good working
conditions.

MISSOURI ROLLING MILL

6800 MANCHESTER
ST. LOUIS, MO.
314-645-3500 Mr. BRADA

(22-24)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• DR. KAZIMIERAS

Sruoga, Lietuvos kariuome-
nės savanoris-kūrėjas, žino-
mas ekonomistas bei laikraš-
tininkas, mirė kovo 9 d. El-
gin mieste, netoli Chicago's,
kur ilgesnį laiką dirbo
vienos ligoninės biblioteko-
je. Pagal savo amžių (buvo
gimęs 1899 m.) gana gerai
atrodė, ilgesnį laiką jokio-
mis ligomis, berods, nesi-
skundė ir, atrodo, dar ruo-
šėsi ilgai gyventi, nes Tau-
tinės S-gos Chicago's sky-
riui nario mokestį buvo įmo-
kėjęs kelius metus į pre-
kį. Dr. Kazys Sruoga buvo
atstovas žinomos Sruogu
giminės, kuri išugdė lietu-
vių literatūros milžiną prof.
Bali, dr. Kazimierą ir kitus
brolius Sruogas. Visi jie va-
balninkėnai, kilę iš Baibo-
kų kaimo. Vėliau išsisklai-
dę po Lietuvą ir po platuji
pasaulį, broliai Sruogos ne-
pamiršdavo savo gimtųjų
Baibokų ir kartas nuo karto
juose susirinkdavo. Kadan-
gi ir mano tėvai buvo daž-
ni svečiai Baibokuose, ten
dar žalioje vaikystėje ir te-
ko susipažinti su visa Sruo-
gu gimine. Po ilgo nesima-
tymo su dr. Kazimieru Sruo-
ga vėl susitikom 1951 m.
Cicero priemiestyje, kur ve-
lionis su šeima tada gyve-
no. Taip ir susibūrė senų
bei naujų pažįstamų būrelis:
rašyt. Al. Baronas, B. Bab-
rauskas, akt. K. Gandri-
mas, poetas Algimantas
Mackus ir visa eilė kitų.
Dr. K. Sruoga, degdamas
vidine vabalninkietiška šil-
luma, visus kažkaip jungė.
1953 m. kovo 4 d., kai mirė
Stalinas, su dr. K. Sruoga su
šokome net šoki. Jis, matyt,
jautė, kad su to tirono mir-
timi ateis bent kiek lengves-
nės dienos jo ir kitų savano-
rių-kūrėjų Nepriklausomy-
bės kovose krauju gintai
Lietuvai. Vėliau dr. K. Sruo-
ga išsikėlė į Elginą, rašė
spalvingus politinius straips-
nius mūsų spaudai, bet vi-
suomeniniame gyvenime be-
veik nedalyvavo. Vieną die-
ną buvo numatęs susikvies-
ti savo bičiulius vaišėms į
Elginą. Buvo parašęs kvie-
timus ir sudaręs visos išvy-
kos dienos planą. Bet kaip
tik apie tą laiką auto ka-
tastrofoje žuvo poetas Alg.
Mackus. Įvyki skaudžiai iš-
gyvenęs, dr. K. Sruoga tuo-
jau atšaukė vaišes ir jų jau
nebesurengė iki savo mir-
ties. Paskutiniame laiške
Kalėdų proga dar rašė, kad
Dirvą skaitas "žydiškai", iš
antro galo, nuo tos vietos,
kur telpanti skiltis "7 Die-
nos Čikagoje". Tai buvo
malonus komplimentas ra-
šančiam, ištartas seno spau-
dos vilko. Dr. K. Sruogos
palaikai išvežti į Kaliforni-
ją, kur gyvena velionies
šeima. Reiškiau užuojautą ve-
lionies žmonai, dukrai Vi-

tai Kevalaitienei ir jos še-
mai, taip pat brolienei dr. V.
Sruogienei, Daliai Bylaitie-
nei ir jos šeimai, dr. Gied-
raičio šeimai ir visiems
kitiems velionies giminėms.
Taip pat Tautinei sąjungai,
kuriuos aktyviu nariu dr. K.
Sruoga buvo iki savo mir-
ties.

• FILMĄ apie didįjį dailės
novatorių M. K. Čiurlionį
anglų kalba paruošė Bow-
ling Green universitetas
Ohio valstijoje, iniciatyvai
išplaukus iš ten profeso-
riaujančios lietuvaits dr.
L. Alssen. Valandos laiko
spalvoto filmo pagaminimas
universitetui kainavo 6,000
dol. Bet universitetas norė-
jo, kad dalį lėšų padengtų
kai kurios lietuvių institu-
cijos. Paprašytas su 2,500
dol. parama prisidėjo Lietu-
vių Fondas. Tos pačios ins-
titucijos iniciatyva kovo 5 d.
filmas buvo parodytas Jau-
nimo centro kavinėje spau-
dos, radijo, visuomenės bei
Lietuvių Fondo atstovams,
dalyvaujant filmo iniciato-
rei dr. L. Alssen ir skrip-
to paruošėjui P. Paster.
Filmo demonstravimas pa-
vėluotas visa valanda vien
dėl to, kad abu universite-
to atstovai iš Ohio valstijos
buvo pamiršę faktą, kad va-
žavimo greitis sumažintas
iki 55 mylių per valandą.
Tai ne ironiškas, bet gyveni-
miškas pavyzdys. Spalvotas
filmas apie Čiurlionį tech-
niškai gal nėra šimtu pro-
centų tobulai paruoštas, bet
jo turinys akademiškas,
vaizdas, nes du profesoriai
— dr. L. Alssen ir dr. W.
Misfeldt veda pokalbį apie
Čiurlionio gyvenimą ir daly-
kiškai bei žinoviškai anali-
zuoja jo kūrybą. Filmą pa-
įvairina pianistas A. Kupre-
vičius skambindamas Čiur-
lionio kūrinius, gi filmo pra-
džioje žemėlapiu pristatoma
Lietuva, išugdžiusi didįjį
meno novatorių, kurio kūry-
ba vis labiau domisi plačio-
jo pasaulio iškiliai meno at-
stovai. Pats faktas, kad
filmą apie Čiurlionį paruošė
žinomas Amerikos universi-
tetas, filmui duoda dar
didesnį kultūrinį svorį ir to
išdavoje jis galės būti pla-
čiau paskleistas po šio kraš-
to universitetus bei meno
institutus. Lietuvių Fondo
vadovybei susirinkę reiškė
gilia padėką už parėmimą
kultūrinio filmo, pasauliui
pristatančio lietuvių menininką
ir jo kūrinius. Prof.
L. Alssen su pagarba prisi-
minė filmo talkininkų Nas-
vyčio, Kuprevičiaus, Stem-
pužio bei kitų pavardes, o
P. Paster ypač nuoširdžiai
dėkojo už paramą dr. A. Raz-
mai, o jo asmenyje ir visai
Lietuvių Fondo vadovybei.

Operos pirm. V. Radžius
spaudos baliuje laimėjęs
dail. M. Stankūnienės kūri-
nį, priima iš jos paveikslą.
A. Gulbinsko nuotrauka

• KAUKIŲ BALIAUS
premjerą šį šeštadienį Ma-
rijos aukšt. mokyklos salė-
je. Antradienio, kovo 12 d.
vakare operos pirmojo veiks-
mo repeticija, vedama ma-
estro Vyt. Marijošiaus ir
rež. T. Cowan, vyko prie
pilnų bei tikrai išpūdingų
dail. A. Valeškos dekoracijų
ir K. Čijūnėlio asvietimo.
Idomu, kad šiai operai bus
net šešių skirtingų paveiks-
lų dekoracijos, gi scenos
erdvė pirmą kartą mūsų
operos istorijoje atidaryta
iki galinės mūro sienos. Re-
peticijos metu į akis metė-
si skirtumas, kad choras
kiek sumažėjęs, bet už tai
choro profesinis lygis gal
net aukštesnis. Rašant šią
apžvalgą bilietų visiems
trims spektakliams dar buvo
užtektinai. Valdybos atsto-
vai pastebėjo, kad šiemet
žymiai mažiau bilietų užsi-
sakė žmonės iš kitų miestų,
nes juos baido benzino stoka
ir sekmadieniais uždarytos
benzino stotys. Bet aukų
skaičius šiemet rekordinis:
kovo 12 d. jų jau buvo gau-
ta apie 9,000 dol. Kai pas-
kutinėmis valandomis bus
išpirti visi bilietai į spek-
taklius, tada būsime tikri,
kad Chicago's Lietuvių ope-
ra su nuoširdžia visuome-
nės parama bus išbridusi
iš pernykščių skolų ir jai at-
sivers dar šviesesni ateities
horizontai, nes, operai 500
dol. čekį įteikęs finansinin-
ko J. Mackevičiaus jr. žo-
džiais, lietuviui yra reta tau-
tinė grupė, kuri turi savo
opera, išleido lietuvišką, o
dabar leidžia ir angliškąją
enciklopediją ir atlieka retus
užmojus.

• PRAEJUSIOS apžval-
gos rankraštyje buvo aiškiai
parašyta, kad Lietuvių Fon-
do pernykščių metų pelnas

Dailininkės Janina Kinka, Janina Monkutė-Marks ir Ra-
minta Lapsys Balzeko muziejuje, kur buvo išstaciūtos
savo kūrinius.